

SAKARYA YIL:2015 / SAYI: 51

TİCARET BORSASI

SAKARYA COMMODITY EXCHANGE

Dünya'da ve
Türkiye'de
Süt Sektörü

DÜNYADA VE
TÜRKİYEDEN SÜT
SEKTÖRÜ

ADAPAZARI TİCARET
BORSASI ÖZEL
GIDA KONTROL
LABORATUVARI

RÖPORTAJ YILDIZ
HOLDİNG SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİ BAŞKAN
YARDIMCISI ALİ SÖZEN

SÜT VERİMİNİ
ETKİLEYEN
FAKTÖRLER

Bu sayımızda

Sahibi

Sakarya Ticaret Borsası adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Cevdet METE
sakarya@stb.org.tr

Sorumlu Müdür

Sakarya Ticaret Borsası
Genel Sekreteri
Yasemin ARIKAN

Yayın Kurulu

Cevdet METE
Yönetim Kurulu Başkanı
Ahmet ERKAN
Yönetim Kurulu Başkan Yrd.

Yayına Hazırlayan

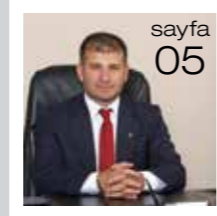
Zümrün CEBEÇİ
Personel ve İdari İşler Şefi

Basım Yeri ve Grafik Tasarım

YILKO GRAFİK
www.yilkografik.com.tr

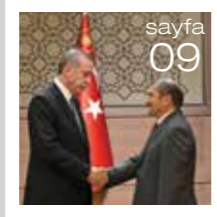
Başkandan
S.T.B. Yönetim Kurulu Başkanı
Cevdet METE

Meclis Başkanından
S.T.B. Meclis Başkanı
Recep PULAT

**Toprak
Mikroorganizmaları**
Fatih GÜLLE
Saim ÖZDEMİR

**S.T.B. YÖN. KURULU
BAŞ. CEVDET METE'NİN
CUMHURBAŞKANI
RECEP TAYYIP
ERDOĞAN'A HAYIRLI
OLSUN ZİYARETİ**

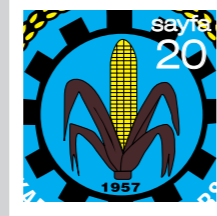
**Borsamızdan
Haberler**

**DÜNYADA VE TÜRKİYEDE
SÜT SEKTÖRÜ**

RÖPORTAJ
Yıldız Holding Süt ve Süt
Ürünleri Başkan Yardımcısı
Ali Sözen

**Borsamızdan
Haberler**

**ALTI ADIMDA
AİLE ŞİRKETLERİNİN
KURUMSALLAŞMASI**

**Adapazarı Ticaret Bor-
sası Özel Gıda Kontrol
Laboratuvarı**

**SAKARYA TARIMSAL
YATIRIM REHBERİ**
Sakarya İli Oda ve Borsalar
Akademik Danışmanı
Doç.Dr. Mehmet Emin Altundemir

**SÜT VERİMİNİ
ETKİLEYEN
FAKTÖRLER**
Veteriner Hekim
Genk KAHRAMAN

*Milli ekonominin
temeli ziraattir. Bunun
içindir ki, ziraatte kalkınmaya büyük
önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak
programlı ve pratik çalışmalar, bu maksada erişmeyi
kolaylaştıracaktır. Fakat, bu hayati işi, isabetle amacına
ulaştırabilmek için, ilk önce ciddi etütlere dayalı bir
ziraat siyaseti tesbit etmek ve onun için de, her köylünün ve
bütün vatandaşların kolayca kavrayabileceği ve severek tatbik
edebileceği bir ziraat rejimi kurmak lazımdır. Bu siyaset ve
rejimde, önemle yer alabilecek noktalar başlıca şunlar olabilir:
Bir defa, memlekette topraksız çiftçi bırakılmamalıdır. Bundan
daha önemli olanı ise, bir çiftçi ailesini geçindirebilen toprağın,
hiçbir sebep ve suretle, bölünmez bir mahiyet alması. Büyük
çiftçi ve çiftlik sahiplerinin işletebilecekleri arazi genişliği,
arazinin bulunduğu memleket bölgelerinin nüfus kesafetine
ve toprak verim derecesine göre sınırlandırmak lazımdır.*

H. Atatürk

Yazışma Adresi

Sakarya Ticaret Borsası
Tekeler Mevkii 54200
Adapazarı / SAKARYA
Tel: 0264 278 42 30 - 5 hat
Fax: 0264 278 42 32
web: www.stb.org.tr
e-mail: sakarya@stb.org.tr
basin@stb.org.tr

BAŞKANDAN

STB Yönetim Kurulu Başkanı
Cevdet METE

Değerli üyelerimiz,

Bir kurumun varlığını yıllar boyunca sürdürülebilmesi için kurumsal yönetimin kalitelisi ve etkin biçimde uygulanması gerekmektedir. Kurumsal Yönetim anlayışına sahip olmanın ve 'Kurumsal Yönetim İlkelerine uyum göstermenin hayati bir önem taşıdığı günümüzde Bizde STB olarak "Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir" ilkesiyle hareket etmeye devam ediyoruz.

Kurumsallaşma sürecini tamamlamamış, dolayısıyla hizmetlerini kişilerden bağımsız hale getirememiş organizasyonların çağdaş yönetim anlayışı ile yönetilebilmesi mümkün değildir. Borsanın, hem mevzuatın verdiği görevleri yerine getirmesi, hem de üyelerinin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verecek hizmetleri, kalite anlayışı içerisinde, %100 üye memnuniyeti prensibiyle sunabilmesi, bölgesel kalkınmadaki rolünü gerçekleştirebilmesi, güçlü bir kurumsal yapıya sahip olabilmesi için konunun uzmanları ile çalışarak planlama sürecini tamamlamış bulunmaktayız. Bizler biliyoruz ki kurumsal yapının gücü, öncelikle yönetim anlayışı ve bunun uzantısı olan iş yapış şekline bağlıdır.

Eğer bir kuruluşu yöneten, yöneticiler değil de birtakım ilkeler ise ya da başka bir ifadeyle bir kuruluşta zaman içinde yöneticiler değişse de ilkeler değişmiyor-

“
STB olarak "Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir" ilkesiyle hareket etmeye devam ediyoruz.

sa bir işletmenin onu diğerlerinden ayıran bazı nitelikleri, tarzı, standartları varsa o kuruluş bir kurumdur.

Gün geçtikçe gelişen sanayi kuruluşları giderek artan rekabet ortamında farklılıklarını, üstünlüklerini ortaya koyarak rakiplerinden bir adım öne geçmek için, çeşitli görsel göstergelere ihtiyaç duymaktadırlar. Bu göstergeler kurumsal davranış, kurumsal iletişim ve kurum felsefesinden oluşmaktadır. Bu unsurların işletmeye uygun kullanılması ise o kurumun kimliğini oluşturmaktadır. Kurumun kimliği aynı zamanda imzasıdır.

Borsa'nın Çağdaş Yönetim anlayışı ile yönetilmesini sağlayacak en önemli araç olan Kurumsal Yönetim (Yönetişim) İlkelerinin uygulanması için Kurumsal Yönetim Uygulama Planı hazırlanarak Borsamızda kaynakların bilgiye dayalı kararlarla yönetilmesi, kurumun orta ve uzun dönemli planlama ile yönlendirilmesi, üye ilişkilerinin sağlıklı biçimde yürütülebilmesi, bilişim teknolojilerinin etkin

ve verimli biçimde kullanılması, hizmetlerin sağlıklı biçimde sunulması için çalışmalarına hız verilmiştir.

Borsamızın, üyelerinin hafızasında etkili bir şekilde kalmasında önemli bir paya sahip olan görsel kimliğimizin (kurum kimliğinin) yeniden tasarlanması çalışmalarına başlanmıştır. Borsamız yeni logosu ve yenilenen yüzüyle çağın gerektirdiği değişime ayak uyduracaktır. Kurumsallaşma yapısını tamamlama çalışmalarında üzerinde durduğumuz en önemli ikinci unsur Bilişim altyapısıdır. Sakarya Ticaret Borsası olarak Bilginin doğru ve etkin kullanılması açısından önem taşıyan Bilgi Sistemlerinin her birimde etkin olarak kullanılmasını sağlayarak böylece üye memnuniyetini arttırmayı hedeflemekteyiz.

Günümüz bilgi toplumu; gerek toplum tipinde gerek bilgi anlayışında sürekli bir değişim ve gelişimin bir sonucu olarak bugünkü halini almıştır. Bu değişimler toplumları ilk olarak tarım toplumlarına, daha sonra sanayi toplumlarına, günümüzde ise bilgi toplumuna ulaştırmıştır.

.Sakarya Ticaret Borsasının hizmet kalitesini ve sürekliliğini arttırmak amacıyla STB Danışmanları ve tüm paydaşlarıyla beraber belirlediği vizyona taşıyacak yol haritamızda hızla ilerlemekteyiz. Hepimiz için hayırlı olması temennisiyle Borsamız çalışmalarında emeği geçen herkese teşekkür ederim.

STB Meclis Başkanı
Recep PULAT

Değerli okurlarımız,

Bu gün sizlerle çok güzel şeyleri konuşmak yarınlarımızı planlarken hep birlikte nasıl daha iyi şeyler yapabiliriz olmalıydı. Bizler nasıl dünyaya gelirken cinsiyetimizi seçme hakkımız yoksa tarım ve hayvancılıkla uğraşan insanlarımızı da bu alanda değerlendirebiliriz.

Gayrisafi milli hasılanın %24 ünü tarım ve hayvancılıktan karşılayan her şeyi ile cennet gibi bir ilin insanları olarak bizler yarınlarımızı planlarken , politika yapıcıların tüm bunları göz önünde bulundurması gerektiği kanaatindeyim.Ortalama arazi büyüklüğümüz 42 dekar olup parsel sayısı 8 olan bir coğrafyada üretim yapıp kendime bakıp, bunun yanında bir de dünya ile rekabet etmekteyim. Aktif işletmelerimizin %73 ü 4 baş ve daha az hayvana sahip, %5 i ise 5 baş ve üzeri işletmelerdir. Dünyaya baktığımızda ise bu oranlar arazi büyüklüğü olarak AB ülkelerinde 150-200 dekar, hayvan varlığı olarak da 150-400 baş olarak ABD ve Latin Amerika ülkelerinde ise arazi büyüklüğü 1500 dekar ve hayvan varlığı da 1000 baş ve üzeri işletmelerdir.İşte bizler globalleşen bir dünya da aynı alanda yarışa

“
Aile işletmesi modeline destek verilerek üreticilerimize altyapı ve finansman desteği sağlanmalı.

çıkış aktörlerden sadece biriyiz.

Bizler bu kişilerle nasıl mücadele ve rekabet edebiliriz. İşte tüm olumsuzluklara rağmen bu insanlarla yarış halindeyiz. İşte bu durumu gören Bakanlığımız ülkemizde ihracatı ithalatı karşılama arzına baktığımızda bu sektörün desteklenmesi gerektiğini vurgulayarak çeşitli düzenlemeler yaparak çiftçimize destek verme kararı almışlardır. 26 Ekim 2014 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren Kırsak Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi kapsamında küçük ve orta ölçekli Tarımsal Yapı ve İşletmelerin mevcut olanların rehabilite edilmesi ve yeni kurulacakların da desteklenmesi kapsamında %50 hile desteği verilmesi sağlanmıştır. Ancak o tarihte bunu duyduğumuzda çok sevinmiştik,

fakat zaman ilerledikçe konunun böyle olmadığını, karar verici kurumların yaptığımız görüşmeler sonucunda farklı düşünceler içinde olduğunu gördük. Böyle olunca da bu desteklere hiçbir üreticimiz ulaşamaz oldu ve ayrılan fonlar kullanılamaz duruma geldi. Bizler bu ilin üreticileri olarak bizlere sağlanan bu kaynakları kullanmak istiyoruz. Eğer ilgili bakanlık bizlere

bu kaynakları kullanıyorsa biz bu hakkımızı kullanmalıyız. Yerel yöneticilerimiz de artık bizler gibi düşünmeli, bunu göz ardı etmeden halkın lehine kararlar almalıdır.

Değerli okurlarımız şu ana kadar anlattığım konularda başarılı olabilmemiz için Aile işletmesi modeline destek verilerek üreticilerimize altyapı ve finansman desteği sağlanmalı, yarı açık sundurma tipi sığırcılık yaygınlaştırılmalı kaba yem açığı desteklerle giderilmeli parçalı arazi yapılarımız acilen toplulaştırılmalı, tarım arazilerinin imara ve sanayiye açılması mutlaka önlenerek önümüz açılmalıdır.

Sağlıklı bol ve bereketli günler dileğiyle...

Fatih GÜLLE
SAU Çevre MühendisliğiSaim ÖZDEMİR
SAU Çevre Mühendisliği

SAĞLIKLI TOPRAĞIN GÖRÜLMİYEN KAHRAMANLARI TOPRAK MİKROORGANİZMALARINI

“

Mikroorganizmalar dünya üzerinde, bitki ve hayvanların ortaya çıkışından milyonlarca yıl önce oluşmuşlardır. Hiçbir canlı türü, dünyada yaşamın desteklenmesi ve devamı için mikroorganizmalar kadar önemli değildir.

Dünyadaki mikroorganizmaların çoğu toprak kökenli veya toprak çevresi ile yakından ilişki içerisinde. Ekosistem üzerindeki toprağın mikropların kendi bolluğuna rağmen oluşum süreci tam olarak anlaşılmamıştır. Toprak mikrobiyolojisi bitkilerin düzenlenmesi açısından önemlidir. Özellikle bitkilerin besin alımında ve yoksul ekosistemlerde verimliliği sınırlayıcı besin alımından sorumludur.

Toprak mikroorganizmaları, ekosistemin kalitesi ve tarımsal ekosistemlerin verimliliğinde çok önemli bir rol oynar. Farklı ekosistemlerin oluşum sürecinde, azot ve karbon döngüsüyle beraber toprak oluşumunda önemli etkileri vardır. Ayrıca toprak mikrobiyolojisi topraktaki görünmeyen çoğunluğu temsil eder ve dünya üzerindeki genetik çeşitliliğinin büyük bir kısmını oluşturur. Topraktaki mikroorganizmaların çeşitleri ve büyüklüklerine göre gruplandırılmaları Tablo 1'de belirtildiği gibidir. Topraktaki çoklukları ve çeşitlilikleri toprak sağlığı ve verimliliğinin de bir göstergesidir.

Toprak Organizmaları	
Mikrobiota	Algler, Protozoalar, Mantar ve Bakteriler
Mezobiota	Nemotot, Küçük Arthropod, Enchyroeid (Saksı) Kurtları, Kollomboller
Makrobiota	Yer Solucanları, Yumuşakçalar, Büyük Enchyroeid ve Arthropodlar

Toprağın mikrobiyolojik aktivitesinin en fazla olduğu kısmı, yüzeyden itibaren 25-30 cm derinliğe kadar olan toprağın işlenen kısmıdır. Tarımsal ekosistemlerde çok önemli olan bu 25-30 cm kalınlıktaki toprak katmanında mikroorganizma sayısı ve çeşitliliği toprağın organik maddesi ile ilişkilidir. Organik maddesi yüksek, belirtilen derinlikteki 1 m² topraktaki mikroorganizmaların ağırlığı 400-500 gr kadardır. Verimli bir toprağın 1 gramındaki mikroorganizmaların sayısı Tablo 2'de görüldüğü gibidir.

Mikroorganizmaların Cinsi	1 Gram Topraktaki Ortalama Sayısı
Bakteriler	1.000.000.000
Aktinomisetler	10.000.000
Protozoalar	1.000.000
Algler	10.100.000
Mantarlar	1.000.000
Mayalar	1.000

Mikroorganizmaların Bitki Çeşitliliği ve Bitki Verimliliğine Etkisi

Toprak mikrobiyolojisi bitki verimliliği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bitkilerin ihtiyaç duyduğu C, N, P, S, Fe, Mg gibi elementler; mikroorganizmalar vasıtasıyla çeşitli ayrıştırma ve sentez süreçleri sonunda onlara yararlı şekle çevrilir. Mikroorganizmalar bu tür işlemleri aslında kendi besin ve enerji gereksinimlerini sağlarken oluştururlar. Farkında olmadan oluşturdukları bu ürünleri de toprakta yetişen bitkiler kullanır.

Örneğin azot fiksasyonu, bakterileri bitkilerin asla alamayacağı havanın serbest azotunu (elementel azot=N₂=dinitrojen) tutarak bitkilerin kullanabileceği şekle çevirir. Ya da bitki ve hayvan doku kalıntılarını ayrıştırarak bünyelerinde tutulan karbonu CO₂ şeklinde açığa çıkarırken diğer bazı besin elementlerini de bu mineralizasyon süreci sonunda serbest hale geçirir.

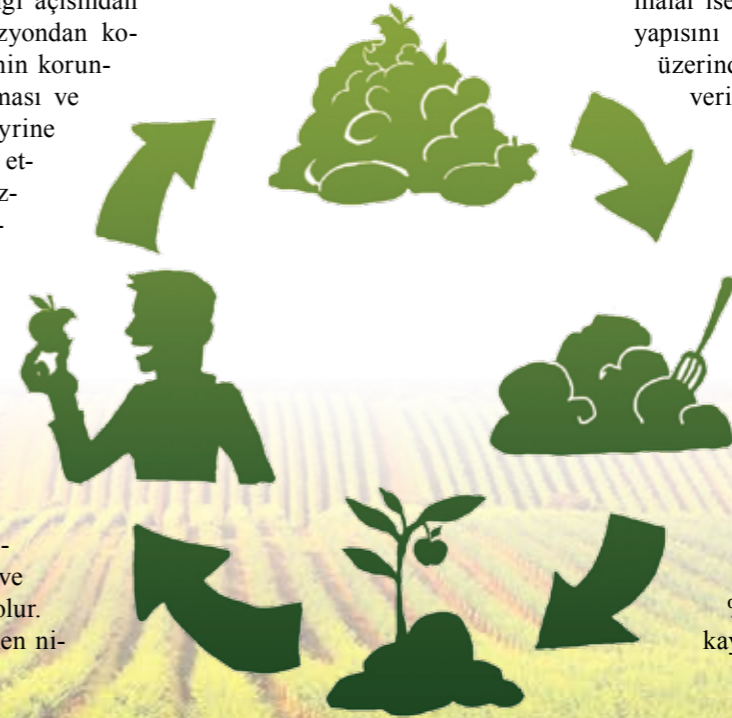
Toprak mikroorganizmaları bitki ve hayvan artıklarının dekompozisyonunu sağlar. Humusun oluşumu ve dönüşümünü sağlarken aynı zamanda bitki özümlemesi için gerekli karbondioksiti meydana getirir. Mikroorganizmalar suda eriyebilen bitki besin maddelerini depo eder ve mineral halde humusa aktarır, bitki gelişimini teşvik eden vitamin ve hormonların meydana getirilmesinde rol oynar.

Mikroorganizmaların toprak eriğindeki besin iyonlarının konsantrasyonlarını sabit tutan tampon maddelerinin meydana getirilmesi aynı zamanda toprağın su tutma kapasitesini artırma ve köklerin daha iyi havalanmasının sağlanmasında katkısı büyüktür. Topraktaki çeşitli mikroorganizmalar bazı salgıları ve filamentleriyle toprak taneciklerinin daha iri partiküller halinde bağlanmasına neden olur. Bu partiküller; toprak yaşamı ve toprağın canlılığı açısından önemli olup toprağın erozyondan korunmasında toprak neminin korunmasına, toprağın havalanması ve toprak reaksiyonlarının seyrine kadar birçok toprak olayını etkiler. Toprak mikroorganizmaları ve diğer bazı makroskopik canlılar, toprağın verimliliğini arttırdıklarından özellikle doğal ekosistemlerde vejetasyonun gelişmesini sağlar. Son olarak toprak tanelerini bir araya getirip kümeleştirerek toprağın tava gelmesini sağlar, yağın yüzey akışına geçmeden toprağa girmesine ve depolanmasına yardımcı olur. Toprakta bu etkilerin istenen ni-

telik ve nicelikte olabilmesi için mikroorganizmaların miktar ve çeşitleriyle buldukları ortamın uygun şartlarda olması gerekir.

Ekosistem İşlevinde Toprak Mikroorganizmaları

Karasal ekosistemdeki mikroorganizmaların çoğu toprakta bulunur ve bu tür ekosistemlerin mikrobiyolojisi geniş ölçüde toprak mikrobiyolojisi olarak kabul edilir. Pek çok karasal ekosistemde mikroorganizmalar ile toprak hayvanları, toplam biyokütlede sadece küçük bir kısmını oluşturmalarına karşın, metabolik bakımdan çok aktif olmaları nedeniyle kimyasal elementlerin döngü ve değişiminde büyük öneme sahiptirler. Elementlerin döngüsü, ekosistemdeki iki temel işlevden biridir. Diğer ise enerji akışıdır. Toprak organizmaları ikinci işlevde de yaşamsal bir öneme sahiptir. İki işlev arasındaki en önemli ayrım, enerji akışı işlevinde enerjinin dereceli olarak ısıya dönüşüp sistemden kaybolmasıdır. Mikroorganizmalar topraktaki ölü organik maddeyi ayrıştırarak mineral hale getirirken bu esnada ısı üretmeleri toprağı ısıtır, sıcak tutar. Toprak ısı, tohumların çimlenmesi ve kışık bitkilerin sera veya açık alanda soğuktan korunmalarında önemlidir.

Doğal ekosistemlerde bitkisel ve hayvansal organik kalıntılar, toprak mikroorganizmalarının ortak aktiviteleri sonucunda ayrışır ve toprağa katılır. Toprak için son derece önemli olan mikroorganizmaların varlığı ve çokluğu temel besin kaynakları olan organik madde ile ilişkilidir. Toprak organik maddesini daha çok bitkisel artık ve kalıntılar ile onların ayrışma yan ürünleri oluşturur. Hasat artıkları ile toprakta ne kadar fazla organik madde oluşturulursa mikroorganizma bolluğuna da o kadar yansır ve bu da doğal olarak verimli tarla toprağı anlamına gelir. Doğal olarak en fazla organik madde, doğal karasal ekosistemler olan çayır ve orman alanlarında bulunur. Bu durumda da mikroorganizmalar tekrar dominant grup olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin bir çayır sisteminde mikroorganizmaların kütleleri, sistemin toplam biyokütlesinin %15-20 kadarını oluşturmaktadır. Odunsu dokunun biriktiği orman ekosisteminde mikrobiyal biyokütle, toplam biyokütlede %2 veya 3'üne kadar çıkabilir. Tarımsal ekosistemlerin verimliliğini artırmak için mikrobiyal kütleleri artırmak, onun için ise toprak organik maddesini artırmak ön şarttır.

Toprak organik maddesi mikroorganizma faaliyetini artırır; mikroorganizmalar ise toprağın fiziksel ve kimyasal yapısını iyileştirerek tarımsal toprağı, üzerinde yetişen bitkiler için daha elverişli hale getirir.

Toprak Mikroorganizmaları Tarafından Üretilen Küresel Gazlar

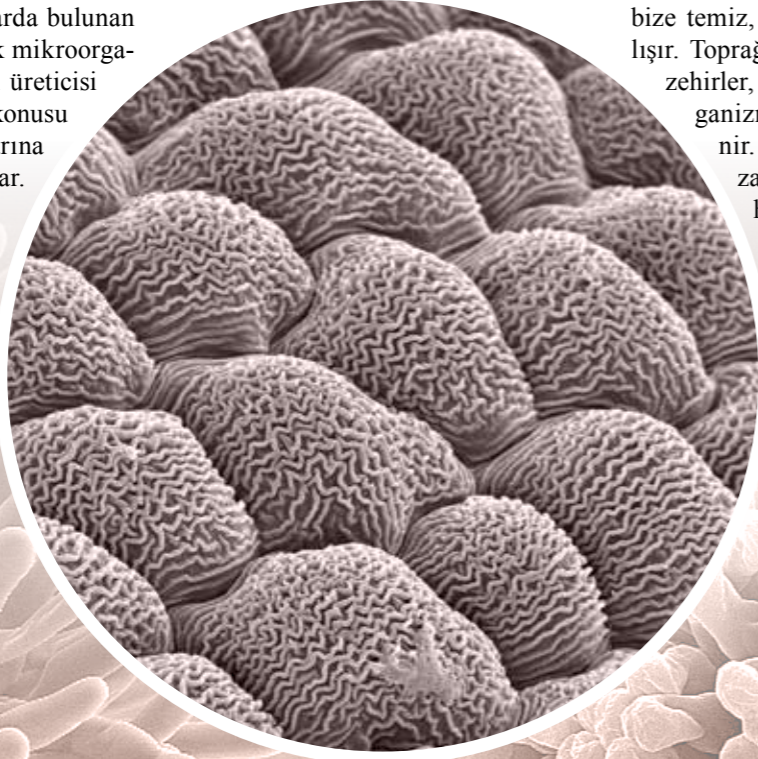
Atmosfer ve karasal ekosistemler arasında büyük miktarda gaz alışverişi mevcuttur. Büyük bir kısmı topraklarda üretilen bu gazlar; karbondioksit (CO₂), metan (CH₄), nitrosoksit (N₂O), nitrikoksit (NO) ve karbonmonoksit (CO). CO₂'in % 25'i, CH₄'in % 44'ü, N₂O'in % 65'i ve NO'in %30'u toprak kaynaklıdır. CO₂, toprakta orga-

nik maddenin ayrışması sırasında mikrobiyal metabolizma ile üretilmektedir. CH₄ topraklarda hem üretilmekte hem de tüketilmektedir. CH₄, metanogenezler olarak bilinen bir grup anaerobik bakteriler tarafından üretilirken aerob bakteriler olan metanotroflar tarafından da oksitlenmektedir. N₂O ve NO; mikroorganizmalar tarafından üretilen iki önemli azot gazı olup nitrifikasyon ve denitrifikasyon olayları ile ortaya çıkmaktadırlar.

Toprak mikroorganizmaları C, N, S, P ve Fe gibi elementlerin döngüsünde önemli rol oynamaktadırlar. Bu elementlerden bazılarının CO₂, N₂, SO₂ gibi gaz halinde bileşikler içermesi nedeniyle toprak mikroorganizmaları atmosferin gaz bileşimini ve fizikokimyasal özelliklerini etkileyebilmektedir. Bu canlılar; iklim, ozon tüketimi ve sis oluşumu gibi atmosferik olaylar üzerinde belli bir düzeyde etkili olabilmektedirler. Toprak mikroorganizmaları tarafından üretilen gazların çoğu atmosferde çok az miktarlarda bulunan iz (mikro) gazlardır. Toprak mikroorganizmaları bu gazların hem üreticisi hem de tüketicisi olup söz konusu gazların toplam miktarlarına katkıda bulunmaktadır.

Toprak Organizmalarının Azot Formları Arasındaki Dönüşüme ve Çevreye Etkileri

Azot, doğadaki mikro ve makro canlıların hayatını devam ettirmesi için gerekli bir makro besin maddesidir. Azotun üç biyolojik formundan biri olan protein, tüm organizmaların temel bileşenidir. Azotun mikrobiyolojik döngüsünde yer alan oksidasyon ve redüksiyon reaksiyonlarında toprak organizmalarının rolü, doğal ekosistemler (toprak, su, hava) için büyük önem taşımaktadır. Söz konusu reaksiyonlar sırasında açığa çıkan azotun, canlılar için yararlı formlarının yanı sıra hem gaz hem de suda çözünabilir bazı formları çevre kirliliğine de yol açmaktadır. Doğal ekosistemlerde azot döngüsünde rol oynayan toprak organizmalarının aktivitesi sonucu oksidasyon ve redüksiyon reaksiyonları ile oluşan azotlu bileşikler, bitkiler, heterotrof ve ototrof mikroorganizmalar için yararlı olabildiği gibi hava, su ve toprak

lerine yol açarak çevre ve insan sağlığını tehdit edecek kadar zararlı da olabilmektedirler.

Sonuç

Topraklarda makroskobik yapıdan mikroskobik olana doğru çok sayıda ve çeşitli mikroorganizma bulunmaktadır. Bunların canlılığı ve etkinliği toprağın yapısına bağlıdır. Toprakta kendi besinini kendi üreten üretici olanı da her türlü organik maddeyi metabolize eden dönüştüren, ayrıştıran, tüketici olanı da vardır. İster üretici olsun ister tüketici olsun mikroorganizmaların tamamı toprağı besler, zenginleştirir, üzerinde yetişen bitkilere besin kaynağını oluşturur ve bitkisel ürünlerin hizmetine sunar.

Genel olarak mikroorganizmalar aslında gezegenimizin en önemli geri dönüşümcü, çevre gönüllüsü, temizlik aileleridir. Milyarlarca tür içinde aklımıza kazınan, hastalık yapıcı patojen olanları çok azdır. Aksine geri kalan çoğunluk; ürettiğimiz atıkları gidererek bize temiz, steril ortam sağlamaya çalışır. Toprağı ve çevremize verdiğimiz zehirler, kirlettiğimiz sular mikroorganizma faaliyetleri ile temizlenir. Her türlü atığı ve hatta zehri zararsız veya faydalı bileşen haline getirirler.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI CEVDET METE, TİCARET BORSALARI KONSEYİ'NE KATILARAK CUMHURBAŞKANI RECEP TAYYIP ERDOĞAN'A HAYIRLI OLSUN ZİYARETİNDE BULUNDU.

“ — — — — —

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker'in katılımıyla gerçekleşen TOBB Ticaret Borsaları Konseyi Toplantısı'na katıldı. Toplantının açılışında konuşan Hisarcıklıoğlu, tarım sektörünün dünyanın en stratejik sektörlerinden birisi haline geldiğine işaret ederek bu alandaki yapısal reform ve dönüşümleri hızla tamamlamak gerektiğini vurguladı.

“Artık Borsalarımızda Dünyanın En Modern Teknolojileri Kullanılıyor.”

Türkiye genelindeki 113 ticaret borsası ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği olarak bu süreçte önemli yatırımlara imza attıklarını ifade eden Hisarcıklıoğlu, tarımsal üretim ve ticaretin daha verimli koşullarda yapılabilmesi için yatırımlar yaptıklarını anlattı. Hisarcıklıoğlu şöyle konuştu: “Tarımsal ürün analizi yapan aktif laboratuvarlara sahip borsa sayımız 75'e yükseldi. 9 borsamızın laboratuvarı yetkili sınıflandırıcı, 5 borsamızın laboratuvarı ise yeterlilik test sağlayıcı hale geldi. Canlı hayvan park pazar yeri bulunan borsa sayımız da 23'e yükseldi. 67 borsamız satış sa-

lonları ile üretici, tüccar ve sanayiye hizmet veriyor. Özellikle son dönemde borsalarımızın inşa ettiği satış salonları, dünyanın en modern altyapı ve teknolojilerini kullanıyor. Tarım ürünlerinin dünya standartlarında alınıp satılması sağlanıyor. Diğer yandan ülkemizde lisanslı depoculuk sisteminin kurulması ve kanuni altyapısıyla ilgili uzun yıllar çalıştık. Nihayetinde meclisimizde ilgili kanun çıktı. TMO ile birlikte LİDAŞ'ı kurarak bu anlamda faaliyet izni alan ilk şirket olduk. Bu attığımız adımı özel sektörümüz de takip etti. Şu an özel sektör lisanslı depo yatırımları da hayata geçiyor. Lisanslı depoculuk önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin tarım sektöründe küresel oyuncu olmasında da büyük bir katkı sağlayacak.”

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker:

Tarımsal altyapıyı düzenlemek için arazi toplulaştırma projesine başladıklarını ve ilgili kanunu çıkardıklarını bildirdi. “4,5 milyon hektar bitti. 2-2,5

milyon hektar önümüzdeki yıl içerisinde sonuçlanacak. Toplulaştırılabilecek toplam arazimiz 14 milyon hektar. Biz bunun 6-6,5 milyon hektar alanını tamamlamış oluyoruz. Bugünkü bütçe imkânlarını dikkate aldığımızda 2023'te, inşallah, biz bu toplulaştırmayı bütünüyle tamamlamış olacağız.” dedi.

Lisanslı Depoculuğun Geliştirilmesi İçin Çalıştıklarına Değinen Eker, Sözlerine Şu Cümlelerle Devam Etti:

“Tarımsal üretimimizi geliştirip bunun ekonomik hayata daha yüksek düzeyde katkı sağlamasını istiyorsak ticaret mekanizmamızı geliştirmemiz lazım. Çağdaş ticaret mekanizmalarını kurmamız lazım. Bu da ticaret borsalarından geçiyor. Onun için lisanslı depoculuk bunun en önemli ayaklarından birisi. Biz de kira desteği uygulamasını başlattık.”

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Tüm Oda ve Borsa Başkanları ile Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a Hayırlı Olsun Ziyaretinde Bulundu.

Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Cevdet Mete'nin de bulunduğu ziyarette Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan: “Ekonomiyi yakından takip edecek; ekonominin tüm taraflarıyla istişarelerimizi eskisi gibi sürdüreceğiz; dertlerinizi, şikâyetlerinizi, öneri ve tavsiyelerinizi yine dinleyeceğiz; bunları istişare edecek; bunlara birlikte çözüm üreteceğiz.” dedi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan; TOBB üyelerine Türkiye'nin büyümesine, kalkınmasına, refahın ve demokrasinin standartlarının yükseltilmesine verdikleri katkı için teşekkür etti.

SAKARYA VALİSİ SAYIN HÜSEYİN AVNİ ÇOŞ VE AYDIN TİCARET BORSASI'NIN BORSAMIZI ZİYARETİ

Aydın Ticaret Borsası Meclis Başkanı A. Bahri Erdel; Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Bosnalı; Meclis Başkan Yardımcısı Kazım Günaydın ve Cihan Can; Yönetim Kurulu Üyesi Cengiz Ülgen ve Abdulkadir Yıldız; Meclis Üyesi Ali Çevik, Mustafa Akdam, Erkan Aslan, Rıza Uyar'dan oluşan heyet Sakarya Valisi Hüseyin Avni Coş ile Sakarya Ticaret Borsası'na ziyarette bulundu.

Sakarya Valisi Hüseyin Avni Coş ve Vali Yardımcısı Zeki Koçberber eşliğinde Sakarya Ticaret Borsası'na ziyarette bulunan Aydın Ticaret Borsası heyeti, Aydın Ticaret Borsası

Gıda Laboratuvarları tarafından Sakarya Ticaret Borsası'na anahtar teslim kurulan "gıda laboratuvarı" hakkında bilgi verdi. Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete; ziyaretten duyulan memnuniyeti dile getirerek Aydın Ticaret Borsası tarafından yapılacak her projede Sakarya Ticaret Borsası olarak yer almaktan memnuniyet duyacaklarını belirtti ve başarılarının devamını diledi. Ziyaret anısına Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Bosnalı, Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete'ye plaket takdiminde bulundu.

TOBB ODA-BORSA AKREDİTASYON SİSTEMİ SERTİFİKA TÖRENİ

“ *TOBB'da yapılan törene Meclis Başkanı Recep Pulat, Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nihat Özdemir, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Mustafa Genç, Yönetim Kurulu Üyesi Nihat Yılmaz, Genel Sekreter Yasemin Arıkan, Mali ve İdari İşler Müdürü Şaduman Tokcanlı ve Akreditasyon Sorumlusu Zümran Cebeci katıldı.*

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu akredite olarak "5 yıldızlı" unvanı alan oda ve borsa sayısının 191'e ulaştığını, 41 oda ve borsanın da bu unvanı almak için yolda olduğunu açıkladı. Akreditasyon belgelerinde hedefin ise 365 oda ve borsanın tamamı olduğunu ifade etti.

Geçen yıl çalışmaları tamamlanan ve denetimleri gerçekleştirilen 10. dönem 39 oda/borsa ile akreditasyon sertifikalarını yenileyen 1, 2, 5 ve 7. dönemden 54 oda/borsa; TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu'nun ev sahipliğinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık'ın da katılımıyla düzenlenen törende sertifikalarını aldı.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, törende yaptığı konuşmada Bakan Işık'a OSB'lerdeki taban alanı kısıtlaması kaldırıldığı ve kamu ihalelerindeki yerli ürüne avantaj getirildiği için teşekkür etti.

Hisarcıklıoğlu, bugünün kendileri için bir gurur günü olduğunu ifade ederek şunları aktardı:

"191 oda ve borsamız Türkiye'de 5 yıldızlı oda ve borsa kapsamında yer aldı. Yani akredite oldular. 41'i de hatta girmiş durum-

da. İnşallah kısa sürede bu 41'ine de bu salonda ödülünü vereceğiz. Gururlanacağımız bir camiamız var. 5 yıldızın manası şudur aslında: Bugün 5 yıldızlı oda ve borsalarımız; hizmet kalitesi anlamında Londra'daki, Paris'teki, Berlin'deki oda ve borsaların üyelerine sunduğu standartta hizmet veriyor. Bu oda ve borsalarla minimum aynı seviyeye gelen 191 oda ve borsamızın başkanları ve tüm çalışanlarını kutluyorum."

TOBB Başkanı olduğunda sadece 5 oda ve borsanın profesyonel çalışanlarının İngilizce okuyup yazabildiğini anlatan Hisarcıklıoğlu, bugün itibarıyla 355 oda ve borsanın çalışanlarının İngilizce okuyup yazabilir hale geldiğini ifade etti. Geçen zaman içinde oda ve borsalarda bunun gibi birçok dönüşümü gerçekleştirdiklerini dile getiren Hisarcıklıoğlu, "Önümüzdeki süreç çok önemli. Çünkü artık markalaşan ülkeler değil; iller, ilçeler var. Bu noktada, hizmet kalitesini artırmak için üyelerimizin, firmalarımızın taleplerini öğrenmemiz lazım. Bizden ne gibi hizmet bekliyorlar, bunu bilip değerlendirmemiz lazım." dedi.

- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık

Törenin açılışında konuşan Işık; artık Türkiye'de sadece otellerin değil, ülkenin geleceğine hizmet eden oda ve borsaların da 5 yıldızlı hizmet verdiğini söyledi.

Türkiye'nin son 12-13 yılda çok önemli mesafe katettiğini dile getiren Işık, birçok alanda artık 2002 ile kıyaslama yapımadıklarını ifade etti. Işık, bu başarının da özel sektörle yapılan iş birliği sayesinde yakalandığını vurguladı.

"Mevzuatımızdaki Gereksiz Hükümlerin Tamamını Ayıklayalım."

Sanayiciler ve iş adamlarıyla her konuda işiştire yapmaya devam edeceklerini anlatan Işık, gittikleri her ilde mutlaka oda ve borsalarla toplantı yaptıklarını ifade etti.

Fikri Işık, oda ve borsalardan destek

de beklediklerini belirtti ve şöyle devam etti: "Bürokrasinin azaltılmasıyla ilgili çalışmamız için sizlerden görüş bekliyoruz. Sizlere bir çağrı yapmak istiyorum. Ben bakan olarak arkadaşlarıma talimat verdim. Bizim mevzuatımızdaki gereksiz hükümlerin tamamını ayıklayalım. Bürokrasiyi artıran, kırtasiyeciliği artıran, zaman ve enerji kaybına neden olan tüm gereksiz mevzuatı ayıklayalım. Bu talimatı verdim. Hedefimiz mart ayı sonuna kadar bunu yapmak. Şu anda Başbakanımızın da böyle bir talimatı var. Ancak şunu da iyi biliyoruz. Bizim bürokrasi anlayışımız, kendi yetkisinde olan bazı alanları devretmek istemez. Bu nedenle bu yaptığımız çalışma belki sonuç vermeyebilir. O zaman ne yapalım? Gelin mevzuatımızı birlikte basitleştirelim ve en sade, en yalın bürokrasiye sahip bakanlık; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olsun. Bu noktada sizlerden özellikle destek bekliyoruz."

"Şu Ana Kadar 509 Yerli Malı Belgesi Verildi."

Hükümet ve Bakanlık olarak üretimde 3 temel önceliklerinin bulunduğunu belirten Işık; bu önceliklerin yedeli, yenilikçi ve yeşil üretim olduğunu ifade etti. Işık, bunun için önemli birçok düzenlemeyi hayata geçirdiklerini belirtti ve bunlardan birinin de "yerli ürüne kamu ihalelerinde fiyat avantajı uygulanması" olduğunu kaydetti. Bu uygulamada yerlilik oranı hesaplama yöntemini Bakanlık olarak belirlediklerini ve bu yöntemi tüm odalara gönderdiklerini anlatan Işık, "Şimdi bu odalarımız bu yöntemle göre kendisine yapılan başvuruları inceliyor ve yerlilik oranı % 50'nin üzerinde ise 'bu ürün yerli malıdır' diye belgeyi veriyor. Şu ana kadar 509 'yerli malı belgesi' verildi. İnanıyorum ki bu sayı her geçen gün daha da artacak." diye konuştu.

Burada odalardan hassasiyet beklediklerini dile getiren Işık, hak etmeyen kişilere bu belgenin verilmemesini istedi.

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI 9. ETAP BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

“Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı 9. Etap”a Sakarya’nın katılması bizlerde ve üyelerimizde heyecan yaratmıştır. Konu ile ilgili Sakarya Ticaret Borsası’nda kurum temsilcileri katılımıyla bilgilendirme toplantısı yapıldı.

Bilindiği üzere “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı” kapsamında “Tarıma Dayalı Ekonomik Yatırımların Desteklenmesi Hakkındaki Tebliğ” 26.10.2014 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlandı. Projenin amacı; doğal kaynaklar ve çevrenin korunması dikkate alınarak kırsal alanda gelir düzeyinin yükseltilmesi, tarımsal pazarlama altyapısının geliştirilmesi, gıda güvenliğinin güçlendirilmesi, kırsal alanda alternatif gelir kaynaklarının yaratılması, kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artırılması ve kırsal alanda belirli bir kapasite oluşturulmasıdır.

“**Kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artmasını sağlayacak bu projelerin önemi büyüktür.**”

Kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerinin artmasını sağlayacak bu projelerin önemi büyüktür. Proje kapsamındaki konular da büyük önem taşımaktadır. Bahsi geçen konular şunlardır: “Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni yatırım tesislerinin yapımı; tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik faal olan veya

olmayan tesislerin kapasite artırımı ve teknoloji yenilenmesine yönelik yatırımlar, tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına yönelik yatırımlar; alternatif enerji kaynakları kullanan yeni seraların yapımına yönelik yatırımlar, alternatif enerji kaynaklarından jeotermal, biyogaz, güneş enerjisi üretim tesisleri, tarımsal üretime yönelik modern sabit yatırımlar ve hayvansal orijinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması. Görüldüğü üzere kırsal toplumda belirli bir kapasite oluşturacak bu projeler, kırsal kalkınma çalışmalarının etkinliklerini artıracaktır.

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete toplantıda yaptığı konuşmada; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nın oluşturduğu “çiftçi kayıt sistemi” veya diğer kayıt sistemlerine kayıtlı bireylerin, şirketlerin ve tarımsal amaçlı kooperatif ve birliklerin kendi aralarında ortaklık yaparak proje başvurusunda bulunabilecekleri belirtti.

Cevdet Mete; ilimizin İPARD kapsamında olmadığını ancak bu kırsal kalkınma destekleme programına alınması neticesinde özellikle ilimiz hayvancılık ve tarımına önemli katkı sağlayacağı belirtilen bu programa, ilimizde büyük katılım olması gerektiği vurgusunu yaptı.

Başkan Mete, “Hibe programının açıklanış tarihi ve son başvuru tarihi arasındaki sürenin kısıtlı olması bizleri endişelendirmektedir. Ayrıca üye iş yerlerimizin büyük çoğunluğu daha önceden belde belediyelerde kayıtlı iken şu an büyükşehirle bağlı durumda. Bu beldelerimizde yatırımları bulunan üyelerimiz, şu anki büyükşehir imar yönetmeliklerine uygun olmadığından hibe programından faydalanamayacaklardır. Konu hakkında büyükşehir belediyemizden en azından bir sonraki hibe programına kadar çözüm bekliyoruz.” dedi.

Mete, “Bilgilendirme toplantısı için desteklerini esirgemeyen Sakarya İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü-Kırsal Kalkınma Destekleme Şube Müdürlüğü yetkililerine teşekkür ediyorum.” diyerek sözlerine son verdi.

SAKARYA VALİSİ HÜSEYİN AVNİ COŞ, SAKARYA TİCARET BORSASI’NI ZİYARET ETTİ.

Sakarya Valisi Sayın Hüseyin Avni Coş, Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete ve yönetim kurulu üyelerine iadeiziyarette bulundu. Ziyarete Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nihat Özdemir, Yönetim Kurulu Sayman Üye Mustafa Genç, Yönetim Kurulu Üyesi Mustafa Çoroğlu, Nihat Yılmaz ve Genel Sekreter Yasemin Arıkan hazır bulundu.

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete; Vali Hüseyin Avni Coş’un ziyaretinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek Sakarya Ticaret Borsası’nın işleyişi, borsa laboratuvarı ve hayvan borsası hakkında bilgi verdi.

Cevdet Mete; STB’nin stratejik plan faaliyetleri içerisinde gelecekte hayata geçirilmesi planlanan ve piyasalarda fiyat istikrarı sağlayacak olan “Lisanslı Depoculuk Projesi” konusunda fizibilite çalışmalarına başladığını ifade etti. Bu projenin maliyeti yüksek bir proje olduğunu belirterek lisanslı depoculuk için yer tahsisi konusunda valiliğimizden destek beklediklerini ifade etti.

Sayın Vali Hüseyin Avni Coş; Sakarya’nın tarım ve hayvancılık potansiyelinin yüksek olduğunu, bu potansiyelin değerlendirilmesi hususunda yapılacak her türlü projeye destek verebileceklerini söyledi. Vali Coş; lisanslı depoculuğun tarım ürünlerine dayalı ticareti kolaylaştıran, ürün piyasalarının gelişmesine ve fiyat istikrarına katkı sağlayan kurumsal bir alt yapı olduğunu belirtti ve Sakarya Ticaret Borsası’nın fizibilite çalışmalarının tamamlanması ile yer tahsisi konusunda her türlü desteği verebileceklerini dile getirdi.

STB İNOVASYON HAFTASI ETKİNLİKLERİNE KATILDI

Dünyaca ünlü liderler, CEO’lar, uzmanlar ve akademisyenler; “inovasyon, tasarım, bilim, teknoloji, kent, pazarlama, AR-GE, eğitim, iş dünyası ve enerji” konularında 3 gün süresince konferans ve panellerde bir araya geldi. Türkiye İnovasyon Haftası’nda, Türkiye’nin en önemli AR-GE merkezlerinin geliştirdiği özel proje ve ürünler ziyaretçiler ile buluştu. Türkiye İnovasyon Haftası Kapsamında düzenlenen etkinliklere Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Cevdet Mete, Başkan Yardımcısı Nihat Özdemir, Genel Sekreter Yasemin Arıkan, Personel ve İdari İşleri Şefi Zümran Cebeci ile Basın-Yayın ve ARGE Personeli Semih Kınalı katıldı.

Türkiye İhracatçılar Meclisi, “Türkiye İnovasyon Haftası 2014 Kapanış Etkinlikleri” kapsamında 6 Aralık Cumartesi günü “İnovaLİG-İnovasyon Şampiyonları Ödül Töreni” düzenledi. Törende 5 farklı kategoride ilk üçe giren firmalar ödüllendirildi. Türkiye’nin inovasyon şampiyonları, ödüllerini Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın elinden alırken ikinci ve üçüncülere ödülleri Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç ile TİM Başkanı Mehmet Büyükekçi tarafından verildi.

DÜNYADA VE TÜRKİYEDE SÜT SEKTÖRÜ

Dünyada üretilen toplam süt miktarı farklı kuruluşlar tarafından açıklanmaktadır. Bu kuruluşlar temelde birbirleriyle bağlantılı olmalarına rağmen veri toplama metodlarındaki farklılıklar nedeniyle toplam süt üretim miktarında bazı sapmalar gözlenmektedir. IDF verilerine göre 2012 yılı büyükbaş ve kü-

çükbaş hayvanlardan elde edilen toplam süt miktarı 770 milyon tondur. FAO tahminlerine göre 2011 yılı toplam süt üretimi 738,9 milyon ton iken 2012 yılında %2 artarak yaklaşık 754 milyon tona ulaşmıştır.

“

FAO tahminlerine göre 2012 yılında dünya toplam süt üretimi %2 artarak 754 milyon tona ulaşmıştır.

İnek Sütü

Dünya toplam süt üretim miktarının %83'ünü inek sütü oluşturmaktadır. Üretim artışı, 2011 yılında bir önceki yıla göre %2,7 oranında gerçekleşirken 2012 yılında toplam üretim bir önceki yıla göre %2,1 artış göstermiştir. IFCN verilerine göre ise 2012 yılı inek ve manda sütü toplam üretimi bir önceki yıla göre %2,6 artarak toplamda 739 milyon ton olarak hesaplanmıştır. Dünya inek ve manda sütünün toplam üretiminin %54'ü Asya ve Avrupa kıtasında gerçekleşmektedir.

Manda, Koyun, Keçi ve Diğer Hayvanlardan Elde Edilen Sütler

Manda sütü üretimi; 2012 yılında %3,5'lik büyüme ile inek sütünden daha fazla üretim artışı göstererek 101 milyon tona ulaşmıştır. Manda sütü, yoğun olarak sadece birkaç ülkede üretilmektedir. Toplam üretimin %90'ından fazlası Hindistan ve Pakistan'da gerçekleştirilmektedir. Üretimde Hindistan ve Pakistan'dan sonra sırasıyla Mısır, Çin, İran ve İtalya gelmektedir. Dünya toplam süt üretiminin yaklaşık %2,4'ünü keçi sütü; %1,3'ünü koyun sütü ve % 0,4'ünü deve sütü oluşturmaktadır. 2012 yılı FAO verilerine göre dünyada keçi sütü ağırlıklı olarak Asya (%60), Afrika (%22) ve Avrupa'da (%15) üretilmesine rağmen koyun sütü üretimi Asya (%46) ve Avrupa'da (%32); deve sütü üretimi ise daha çok Afrika'da (%91) gerçekleştirilmektedir.

FAO ve USDA 2013 Yılı Verileri

USDA ve FAO yılda iki kez ülkeler bazında süt üretimine ilişkin verileri içeren raporlar yayımlamaktadır. FAO araştırmaları, toplam 35 ülke için bütün türlerden elde edilen süt miktarını kapsayan

sonuçlar ortaya koyarken USDA araştırmaları, 13 farklı ülkenin inek sütü üretimine dair verileri içermektedir. Her iki kuruluşun da yayımladıkları 2013 yılı süt üretim miktarları birbirleriyle benzerlik göstermektedir. Buna göre Brezilya, Çin ve Hindistan'ın süt üretiminde düzenli bir artış olurken AB, ABD ve Kanada'da nispeten daha düşük oranlarda bir artış görülmüştür.

DÜNYADA ENDÜSTRİYEL SÜT İŞLEMELERİ

Sanayiye Aktarılan Süt

IDF verilerine göre 2012 yılında dünyada sanayiye aktarılan toplam süt miktarı bir önceki yıla göre %1,8 artmıştır. Özellikle ciddi bir şap hastalığı salgını ile mücadele etmek zorunda kalan Mısır gibi bazı ülkelerde, sanayiye aktarılan süt miktarında düşüş olmuştur (-%13). Süt üretimindeki gelişime paralel olarak Avustralya (- %3) ve Güney Afrika'da (-%1,8) sanayiye aktarılan süt miktarı azalırken Türkiye ve Güney Kore iki haneli artış göstermiş ve bunun yanı sıra Yeni Zelanda'da (%8,5) istikrarlı bir artış olmuştur.

Süt Sanayi Trendleri

Süt ürünleri üretim miktarında 2012 yılında artış olmuştur. Büyüme oranları; tereyağı ve peynir için 2011 yılı ile aynı seviyede olurken süt tozu üretimindeki büyüme, istikrarlı bir şekilde devam etmiştir.

İçme Sütü ve Fermente Süt Ürünleri Üretimi

IDF verilerine göre dünya içme sütü üretimi 2012 yılında bir önceki yıla göre %3,6 artış göstermiştir. İçme sütü üretimi, gelişmekte olan ülkeler başta olmak üzere dünyanın pek çok bölgesinde art-

mıştır. Özellikle Çin, içme sütü üretimini %29 artırmıştır. Başta ABD (-%1,7), AB (-%0,4) ve Japonya (-%1,8) olmak üzere bazı ülkelerde ise içme sütü üretiminde azalma gözlenmiştir. Fermente ürünlerin üretimi de içme sütüne benzer şekilde dünyanın çoğu bölgesinde artmıştır. Bu artış özellikle Meksika'da (%18), Japonya'da (%10,2) ve İran'da (%12,5) daha etkili olurken ABD'deki (% 3,4) büyüme genel itibari ile yoğurt tüketimindeki artıştan kaynaklanmaktadır. Dünya genelindeki fermente süt ürünleri üretimindeki artışın istisnası 2012 yılında Avrupa Birliği olmuştur. Başta Almanya (-%4,3), İngiltere (%5,2) ve Belçika (-%6,8) olmak üzere çoğu Avrupa ülkesinde fermente süt ürünleri üretimi düşmüştür.

Tereyağı ve Diğer Süt Yağları Üretimi

Dünya tereyağı ve diğer süt yağları toplam üretim miktarının 2012 yılında bir önceki yıla göre %3,3 artarak 10 milyon tona ulaştığı tahmin edilmektedir. Dünya toplam tereyağı ve diğer süt yağları üretiminin %40'ı Hindistan'da gerçekleşirken son 10 yıldaki düşüşün ardından AB'de 2012 yılında tereyağı üretimi artmıştır.

Endüstriyel Peynir Üretimi

Dünya endüstriyel peynir üretimi 20 milyon tonun üzerindedir. Dünya peynir üretiminin %80'inden fazlası inek sütü kullanılarak endüstriyel olarak üretilir. Kalan %20'lik kısım ise çiftçinin kendi tüketimi için ürettiği ve diğer türlerden (koyun, keçi ve manda) elde edilen süt ile yapılan peynirlerden oluşmaktadır. Dünya toplam peynir üretiminin %70'ini Avrupa ve Kuzey Amerika ülkeleri ger-

çekleştirmektedir.

IDF verilerine göre inek sütünden elde edilen peynirlere ilişkin üretim miktarı 2012 yılında bir önceki yıla göre % 2,2 artmıştır. Mısır gibi birkaç istisna dışında peynir üretimi geçtiğimiz yıl dünyanın birçok bölgesinde artarken AB ve ABD'de peynir üretiminde ihracattaki hareketlilikten kaynaklı artışlar gözlenmiştir.

Konsantre Süt Üretimi

Sovyet Rusya, AB ve ABD; 1980'li yıllarda konsantre süt üretimi ve pazarına hakimken günümüzde Uzak Doğu (Malezya, Tayland, Singapur ve Çin) ve Güney Amerika (Brezilya, Peru, Şili) gibi geniş bir coğrafyada yaygın olarak konsantre süt üretilmektedir. FAO dünya konsantre süt üretiminin yıllık 5 milyon civarında olduğunu tahmin etmektedir. AB'de konsantre süt üretimi, başta Libya olmak üzere üçüncü ülkelere yapılan ihracattaki artışa paralel olarak %8,3 artmıştır.

SÜT TÜKETİMİ

Dünya nüfusunun 7,1 milyar olarak tahmin edildiği 2012 yılında; kişi başına ortalama süt tüketimi 109,1 kg süt eş değeridir. Bu sayı aynı zamanda global tüketimde son yedi yılda %8 (7,6 kg) artış olduğunu göstermektedir.

İçme Sütü, Tereyağı ve Peynir Tüketimi

Aşağıdaki dünya haritalarında ülkeler bazında süt, tereyağı ve peynirin kişi başına düşen tüketim miktarları gösterilmektedir.

Kişi Başı İçme Sütü Tüketimi

Kişi Başı Tereyağı Tüketimi

Kişi Başı Peynir Tüketimi

Dünyada Bölgesel Süt ve Süt Ürünleri Tüketimi

Bölgesel süt tüketimi, süt üretimi ve ticarete konu olan süt ve süt ürünleri miktarı ile ölçülmektedir.

FAO'ya göre bölgesel tüketim, üretim ve ticaretin dengelenmesi ile hesaplanmaktadır. Buna göre dünyadaki toplam süt miktarının %41'i Asya'da, %27'si ise Avrupa'da tüketilmektedir. Süt ve süt ürünleri konusunda dünyanın herhangi bir bölgesi için hesaplanan kendi kendine yetebilirlik oranı 100'ün altında ise söz

konusu bölgede ithalat, yurt içi arz ve talep dengesini sağlamada en önemli araçlardan birini oluşturmaktadır. Süt ve süt ürünlerinde net ithalatçı bölgelere Asya, Afrika ve Orta Amerika ülkeleri örnek gösterilebilecekken AB ve Kuzey Amerika ülkeleri ihracatçı konumundaki ülkelerdir. Üretim-tüketim-ihracat oranları dikkate alındığında bu konudaki en çarpıcı örneği Okyanusya oluşturmaktadır. Okyanusya, dünyada net ihracat miktarının yurt içi tüketimden fazla olduğu tek bölgedir. Okyanusya'da toplam üretimin %70'i ihraç edilmektedir.

TÜRKİYE SÜT SEKTÖR İSTATİSTİKLERİ

Süt Sığırcılık İşletmeleri

Türkiye'deki çığ süt üretimine ilişkin toplam süt sığırcılık işletme sayısı, diğer ülkelere kıyasla oldukça yüksektir. Ancak işletmelerin sahip oldukları sığırcılık kapasitesine göre gruplandırıldığında, ülkemizde çok sayıda küçük ölçekli süt sığırcılık işletmesi olduğu görülmektedir. AB üye ülkelerinde çiftlik başına düşen süt ineği sayısı 32,2 baş iken Türkiye'de; bu ortalama 4,5 baş civarındadır. Ülkemizde işletme sayıları giderek azalmakta olup 2011 yılında 1.744.859 olan işletme sayısı, 2013 yılında 1.250.947 olmuştur. Süt işletmelerinin %76,3'ü 1-10 baş arası hayvana sahipken işletmelerin %98,38'lik bir kısmı 50 baştan daha az hayvana sahip çiftliklerden oluşmaktadır. İşletmelerin sahip oldukları hayvan sayılarına göre küçük ölçekli olması;

girdi maliyetlerinin yüksek olmasına, süt verimi yüksek sığır ırklarının temininde güçlükler, süt ve ürünlerinin pazarlanması ve genel anlamda süt sığırılığının etkinliği ve verimliliğinin sağlayacak olan örgütlenmede güçlükler neden olmaktadır.

Büyükbaş Ve Küçükbaş Hayvan Varlığı

Günümüzde bireylerin beslenme konusunda daha bilinçli hale gelmesi ve hayvansal ürünlerin yeterli ve dengeli beslenmede hayati öneme sahip olmasıyla tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hayvancılık önemli bir yere sahip olmuştur. Bunun yanında kırsal kalkınmayı destekleme programları ve hayvancılığa verilen desteklerle hayvancılık faaliyetleri ticari açıdan da daha cazip hale gelmiştir. Ülkemizde hayvancılık faaliyetlerindeki artış ve sektördeki büyüme; ulusal gelirin ve istihdamın arttırılması, diğer sektörlerle ham madde sağlamasıyla ülke ekonomisine sağladığı katkının artması, istikrarlı kalkınmaya sağladığı katma değerde artış, kentsel göçü ve bunun ortaya çıkardığı sosyal problemleri azaltması gibi sosyal ve ekonomik birçok sorunun çözümüne katkı sağlamaktadır.

Sağılan Hayvan Varlığı

Ülkemizde süt hayvancılığı; sığır verim seviyelerinin yükseltilmesi, bakım ve besleme koşullarının iyileştirilmesi ve üreticilerin süt hayvancılığı konusunda bilinçlenmesi ve ihtisaslaşmasıyla daha cazip hale gelmiştir. Dolayısıyla sağılan toplam hayvan varlığında artış görülmüştür. Sağılan inek, koyun ve keçi sayıları hayvan varlığına paralel bir durum göstermekte olup 2013 yılında bir önceki yıla göre artarak sağılan inek sayısı 5.607.272 baş, koyun sayısı 14.287.237 baş, keçi sayısı ise 3.943.318 baş olmuştur.

Aynı yıl inek sütü 16,6 milyon ton; koyun sütü 1,1 milyon ton; keçi sütü de 415 bin ton olarak hesaplanmıştır. Süt verimliliğinde bütün türlerde gelişme olmakla birlikte en büyük gelişme hayvan başına elde edilen süt veriminde olmuştur.

SÜT ÜRETİMİ

Ülkemizde süt üretimi hayvan varlığı ve laktasyon verimlerindeki artışa paralel olarak artış göstermektedir. 2013 yılında bir önceki yıla göre % 4,7 oranında artarak 18.223.712 ton olmuştur. 1930 yılında elde edilen çiğ sütün %38,24'ü inekten elde edilirken 2013 yılında bu oran %91,4'e çıkmıştır. Aynı oranda sırasıyla mandada % 14,19'dan % 0,3'e; koyunda % 20,38'den %6,0'ya; keçide ise %27,18'den %2,3'e düşmüştür. TÜİK tarafından aylar bazında yayınlanan süt ve süt ürünleri üretim istatistiklerine göre 2013 yılında entegre süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü miktarı toplamı 7.932.485 tondur. Ülkemiz süt sektörünün en önemli sorunlarından birini kayıt dışı süt üretimi oluşturmaktadır. 2010 yılında inek sütü üretimindeki kayıtlılık oranı %53,96 iken bu oran 2011 yılında %47; 2012 yılında ise %46,66 olmuştur. Süt işletmeleri tarafından toplanan koyun, keçi ve manda sütü miktarlarının toplam üretim miktarına oranı ise inek sütündeki orandan daha düşüktür.

SÜT ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ

İçme Sütü Üretimi

TÜİK verilerine göre 2013 yılında ülkemizde içme sütü üretim miktarı, 1.323.942 ton olarak hesaplanmıştır.

Peynir Üretimi

Ülkemiz kahvaltılık kültüründe önemli bir yere sahip olan peynir, üretimi modern süt işleme tesislerinde ve mandıra

olarak tabir edilen işletmelerde gerçekleştirilen en temel süt ürünleri arasındadır. Çeşitli kaynaklara göre dünyada toplam 2 bin ile 4 bin arasında peynir çeşidi olduğu belirtilirken Kafkas Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırmaya göre Türkiye'de 193 çeşit peynir üretimi gerçekleştirilmektedir.

Yoğurt ve Ayran Üretimi

Yoğurt ve ayran üretim miktarları her yıl artış göstermektedir. Yoğurt üretimi; 2013 yılında % 2,7 artarak 1.081.390 ton olmuştur. Özellikle yaz aylarında üretiminde artış görülen ayranın ise 2013 yılındaki toplam üretim miktarı; bir önceki yıla göre %10,2 artarak 560.101 ton olmuştur.

TÜRKİYE'DE SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TÜKETİMİ

Türkiye'de süt ve süt ürünleri tüketimine ilişkin net veriler bulunmamakla beraber, içme sütü ve diğer süt ürünlerinde kişi başı yıllık tüketim miktarları tahmini olarak hesaplanmaktadır. Daha önceki bölümlerde de ele alındığı üzere, süt üretimimizdeki kayıt dışılık süt ve süt ürünlerine ilişkin tüketim miktarlarının hesaplanmasında güçlük yaratmaktadır. Belirli bir birim ağırlıktaki süttan farklı süt ürünlerinin elde edilmesi, söz konusu birim miktara ilişkin tüketim hesaplamasında mükerrerliğe sebep olmaktadır. Bunun yanı sıra kayıtlı süt üretim miktarları üzerinden hesaplanan tüketim değerleri haricinde üreticinin öz tüketim payı, akraba ve yakın çevresi ile paylaştığı ya da gönderdiği miktar ve her ne kadar tüketim istatistiklerini saptıracak oranlarda olmasa da yine üreticinin kendi pazarladığı süt miktarı; ülkemizde kişi başı yıllık süt ve süt ürünleri tüketim hesaplamasında karşılaşılan güçlüklerdir.

Gelir artışı, kentleşme ve bireylerin beslenme konusunda daha bilinçli tercihler yapması sonucu artan talep modern tesislerde üretilen süt ve süt ürünleri miktarının artmasını sağlamıştır. Ülkemizde kayıtlı içme sütü üretim miktarları ve dış ticaret verileri ile entegre süt işletmeleri tarafından toplanan süt miktarı haricinde kalan süttan miktarı ele alındığında; 2013 yılı kişi başı içme sütü tüketiminin yaklaşık 37,3 kg olduğu tahmin edilmektedir.* Ülkemizde toplamda 1.323.942 ton olan içme sütü üretim miktarının 1.128.678 tonu (%85) UHT olarak piyasaya sunulurken kalan miktar pastörize sütleri temsil etmektedir.

Peynir, Yoğurt ve Tereyağı Tüketimi

Türkiye'de en yoğun tüketilen süt ürünlerinden biri de peynirdir. Yıllar itibari ile üretimine paralel olarak tüketiminde de artış görülen ve en yüksek pazar payına sahip olan peynir çeşidi, beyaz peynirdir.

2013 yılı itibari ile 600.266 ton olarak hesaplanan toplam peynir üretim miktarımız; yaklaşık 8 milyon ton olan entegre süt işletmeleri tarafından toplanan inek, koyun, keçi ve manda sütü haricindeki süt üretim miktarı ile peynir ithalat ve ihracatımızın da dahil edildiği bir hesaplama sonucu 2013 yılı kişi başına düşen yıllık peynir tüketim miktarımızın 16,5 kg olduğu tahmin edilmektedir.*

Kültürümüzde önemli bir yere sahip olan yoğurt, içme süttan sonra entegre süt işletmeleri tarafından toplanan süt

tarının en çok işlendiği süt ürünüdür. 2013 yılında üretimi %2,7 artarak 1.081.409 ton olarak hesaplanan yoğurdun yıllık kişi başı tüketim miktarı da 2013 yılında az da olsa artış göstermiştir. İçme sütü ve peynir tüketim rakamları kullanılarak yapılan benzer bir hesaplama ile 2013 yılı kişi başı yoğurt tüketimi 30,6 kg olarak hesaplanmıştır.*

Ülkemizde tereyağı tüketimi de oldukça yaygındır. Üretimi yıllar içinde artış gösterse de en yüksek ithalat miktarına sahip süt ürünü niteliği taşıması itibari ile tüketimi oldukça yüksektir.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ DIŞ TİCARETİ

"Türk Gümrük Tarife Cetveli"nde süt ve süt ürünlerinin de dahil olduğu 4. Fasıl'da (Süt ürünleri; kuş ve kümes hay-

vanlarının yumurtaları; tabii bal; tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan yenilebilir hayvansal menşeli ürünler) yer alan ürünler için 2013 yılı ihracat miktarımız 662,4 milyon dolardır. Aynı fasılda yer alan süt ve süt ürünleri toplam ihracatımız bir önceki yıla göre %25 artış göstererek 281,5 milyon dolara ulaşmıştır. Süt ve süt ürünleri toplam ihracatımız içinde, dondurma ve yenilebilen diğer buzlar hariç tutulduğunda en yüksek değer "diğer peynirler" (GTİP; 040690) grubuna ait olup özellikle kaşkaval ve bezaz peynirler; bu grubun en çok ihraç edilen ürünleridir. Daha sonra sırasıyla eritme peynirler (GTİP; 040630) %16,9; taze peynirler (GTİP; 040610) %14,7 ve peynir altı suyu ve ürünleri (GTİP; 040410) %11,8 oranlarıyla ihracatta önemli paya sahip olmuşlardır. Süt ve ürünleri toplam ihracat miktarında 2013 yılında 153,7 milyon dolar ihracat değeriyle en büyük paya sahip olan peynirde en önemli ihracat bölgelerimiz Irak ve Suudi Arabistan iken iki ülkeye yapılan ihracat; toplam peynir ihracatımızın %61'ini oluşturmaktadır. UHT sütlerin de dahil olduğu 0401 tarife pozisyonlu "süt ve krema" ürünlerinde 2013 yılında 23,2 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirilirken bu ihracatın %64'ü Irak'a yapılmıştır. İhracat kalemleri içinde en göz alıcı gelişmenin görüldüğü 040410 GTIP altılı kodundaki peynir altı suyu ürünlerinde ihracat bir önceki yıla göre %80 artış göstererek 33,4 milyon dolara ulaşmıştır.

Kaynak: ulusalstutkonseyi.com

Markalarımızın büyümesi ve tüketicilerimize daha faydalı olmak için teknoloji yatırımlarına, inovasyona ve faaliyetlerimizde maliyet optimizasyonuna önem veriyoruz.

Sektörde çok önemli bir yere sahip olduğunuzu bildiğimiz firmanızı bizlere tanıtır mısınız?

Süt ve süt ürünleri kategorisinde güçlü bir oyuncuyuz. Markalarımızın büyümesi ve tüketicilerimize daha faydalı olmak için teknoloji yatırımlarına, inovasyona ve faaliyetlerimizde maliyet optimizasyonuna önem veriyoruz.

1996 yılında kurulan üretim şirketimiz Ak Gıda, Sakarya, Karaman, Kahramanmaraş, Lüleburgaz ve Aydın'da kurulu olan 5 fabrika ve toplam üretim hacmi ile bugün Türkiye'nin ve komşu coğrafyaların en büyük süt işleme kapasitesine sahip kuruluşudur. Bu büyüklüğe, başlangıcından bu yana gerçekleştirdiği 600 milyon TL'ye varan yatırımla ulaşmıştır.

Toplam 1.780 kişiye doğrudan istihdam sağlıyoruz. Türkiye'deki kayıtlı sütün %12'ini tesislerimizde işlemekteyiz. Günlük süt işleme kapasitemiz 4.000 tondur. 2014 yılında net ciromuz bir önceki yıla göre %20 artmıştır. ISO 500'de 33. sırada yer almaktayız. Süt aldığımız çiftçi aileleri, diğer tedarikçilerimiz ve çalışanlarımızla beraber, 267.000 kişinin hayatında ekonomik değer yaratıyoruz.

Beşinci fabrikamızı 2013 yılında Aydın'da faaliyete geçirdik. 40 milyon TL yatırım yaptığımız bu fabrikanın üretimleri Marmara ve Ege bölgelerine hizmet veriyor.

Ak Gıda her geçen gün inovatif projelere imza atarak başarı çitasını yükseltmekte. Bizlere Ak Gıda'nın başarısındaki çalışma prensipleri ile ilgili bilgi verir misiniz?

Arge kadromuz her yıl büyümekte ve mevcut kadronun gelişimi için yetkinlik, liderlik ve teknik konularla ilgili her yıl eğitim programlamaları planlanmaktadır. Dolayısıyla prensiplerimizden birisi ekibin sürekli gelişmesi.

Arge ekibimiz sektördeki hammadde, teknoloji, yeni ürün lansmanları gibi tüm alanlardaki gelişmeleri fuarlardan, seminerlerden ve yurt dışı ziyaretlerimizle takip etmektedir.

Yurtdışı Arge merkezleri ile yakın proje çalışmalarını yürüterek onların uzmanlık alanlarından faydalanılmaktadır.

Tüm proje çalışmalarını 3 yıllık planlarla kurgulanmakta ve bu çerçevede yürütülmektedir.

Arge çalışmalarına özel en üst düzeye kadar takip edilen ürün geliştirme programımız bulunmakta, tüm proje süreçleri de bu prog-

ram üzerinden takip edilmekte, onaylanmaktadır.

Ak Gıda için 2014 yılı nasıl geçti? 2014 yılı için sektörün genel bir değerlendirme-sini yapar mısınız?

2014 yılı hem Ak Gıda hem de markalarımız açısından gayet başarılı geçti. Süt ve süt ürünlerinde, Kuzey Afrika'dan Balkanlara, Balkanlardan Ortadoğu'ya kadar geniş bir coğrafyada 37,5 milyon USD'lik ihracat gerçekleştirdik. İstanbul İhracatçıları Birliği rakamlarına göre 2008 yılından beri aralıksız olarak süt ve süt ürünleri kategorisinde 1. sırada yer alıyoruz. Ülker Labne ürünü ile ise Orta Doğu'nun en kuvvetli oyuncularından biriyiz; Suudi Arabistan'da yüzde 25 pazar payı ile lider konumundayız, Kuveyt'te de yüzde 30 pazar payımız var.

Bölgede süt üretiminin artırılması için üreticiler ya da kooperatiflerle birlikte yürüttüğünüz projeleriniz var mı?

15 ilde 73 farklı çiftlik, birlik ve kooperatife 6.482.000 TL faizsiz kredi desteği sağlandı. Bunlar içinde 6 adet sağım projesi için 845.000 TL faizsiz kredi desteği sağlandı. Şirket olarak sektörde büyümeyi hedeflerken aynı zamanda tedarikçilerimizin de bilgi, tecrübe ve deneyimlerinin artarak ekonomik anlamda refah seviyelerini arttıracak çalışmalar planlanmaktadır. Bu konuda devlet, üniversite, örgütlü üreticiler, sivil toplum kuruluşları ile ortak bir çalışma içerisinde bulunup ülkemizin hayvancılığının daha iyi noktalara taşınması için üzerimize düşen tüm sorumlulukları yerine getirmeyi planlıyoruz. Özellikle çiğ süt kalitesinin iyileştirilmesi

yönünde üreticilere yönelik eğitim planları yapılmaktadır. Sakarya bölgesi de bu anlamda önceliklendirdiğimiz ve önem verdiğimiz bölgelerin başında gelmektedir.

Ak Gıda süt alımını hangi yollarla gerçekleştireceksiniz? Günlük süt alım kapasiteniz ne kadardır?

Ak Gıda olarak satın aldığımız sütlerin % 50 oranındaki bölümü birlik ve kooperatif olarak adlandırılan örgütlü süt üreticilerine aittir. Diğer sütlerimiz ise çiftlik sütleridir. Süt aldığımız bölgelerde istediğimiz kalite standartlarında ürün alabilmek için tedarikçilerimizle yakın işbirliği içerisindeyiz. Süt almak istediğimiz bölgelerde eğer örgütlü üretici yok ise buradaki üreticiler ile görüşerek onların daha kaliteli süt vermeleri ve kooperatifleşmeleri yönünde çalışmalar yürütüyoruz. Böylelikle üretilen sütlerin kayıt dışılıktan çıkıp sisteme dahil olmasını da sağlamış oluyoruz. Günlük 4000 ton/gün süt işleme kapasitesine sahip bir firmayız.

Süt ve süt ürünleri kategorisindeki yatırımlarınızla dikkat çeken Ak Gıda, arıtma tesisiyle çevre yatırımında da öncü oldu. Bize çevre yatırımlarınızdan bahsedebilir misiniz?

Ak Gıda Pamukova fabrikasında Anaerobik Arıtma Biyogaz Tesisi'ni 2012 yılında devreye aldı. 2014 yılı Aralık ayında sektörün en prestijli ödülleri ICCI Enerji Ödülleri yarışmasından biyokütle ve atık dalında büyük ödüle de layık görüldü. Ak Gıda'nın "çevre" ve "enerji kazanımı" alanlarında ürettiği projeler ve uygulamalar Türkiye genelinde tescillendi.

Türkiye ve komşu coğrafyaların en büyük süt işleme tesisine sahip olan Ak Gıda 8 milyon lira yatırımla dünyanın en yeni teknoloji arıtma tesisini kurdu. Üniversitelerin Çevre Mühendisliği bölümlerinin inceleme gezisi düzenlediği tesis, atıksuları arıtmakla kalmıyor, biyogaz, gübre ve elektrik üretiyor.

19 yıldır süt ve süt ürünleri kategorisindeki yatırımlarıyla dikkat çeken Ak Gıda, arıtma tesisiyle çevre yatırımında da öncü oldu.

Anaerobik arıtma prensibiyle çalışan tesis, tamamen biyolojik arıtma yöntemiyle metan gazı üreterek bunu elektrik enerjisine dönüştüren 7.000 m3/gün kapasiteli bir sistem olma özelliğini taşıyor. Bu tesis ile atıklar kontrollü ve oksijensiz bir reaktörde metan gazına dönüşüyor. Ortaya çıkan bu gaz çeşitli işlemlerden geçirildikten sonra yakılabilir saflığa ulaşıyor. Metan gazı, kojenarasyon tesisinde yakılarak elektrik enerjisi ve ısı enerjisi elde ediliyor. Proje ile katı atık miktarı azaltılırken, çıkan katı atık ise organik gübre değeri taşıyor.

Arıtma tesisinden elde edilen biyogaz, arıtma tesisinin elektrik ihtiyacının 10 katından fazla elektrik enerjisi üretiyor. Arıtma te-

sisinin enerji tüketimini azalırken, prosesten elde edilen ısı enerjisi, geri beslenerek arıtma tesisinin ısı ihtiyacında da kullanılıyor. Enerji harcanarak arıtım yapılırken, artık arıtım yapılırken enerji üretilmekte ve ekonomik katkı sağlanmaktadır.

Ak Gıda, enerjide dışa bağımlı olan ülkemizin cari açığını azaltmaya katkı sağlama ve çevre kirliliğinin azaltılması yönünde atık sudan doğalgaz eş değeri biyogaz üretimi gibi çalışmalar yürütüyor. Ak Gıda'nın bu yatırımı ile çevre kirliliği ile mücadele kapsamında yaklaşık 30 bin ağaç dikme etkisi sağlamış oldu. Elde edilen biyogaz ile 3.000 hanenin doğalgaz ihtiyacı, enerji tasarrufu ile yıllık 4.000 hanenin elektrik ihtiyacına karşılık geliyor. Ayrıca, arıtma kapasitesi de 50 bin haneli bir şehrin evsel atığını arıtabilecek büyüklükte. Ak Gıda, yaptığı yatırımlar ve gerçekleştirdiği projeler ile doğaya saygı konusunda da sektöre öncülük ediyor. Her yıl daha çok üretirken daha az tüketen şirket olma yolunda çalışmalar sürdürülüyor. Ak Gıda yapmış olduğu enerji geri kazanım ve tasarruf çalışmalarıyla 2012 yılında 5.901 ton/yıl, 2013 yılında da 5.585 ton/yıl CO2 emisyonu azaltacak yatırımlarını tamamladı. Yıllık 5000 otomobilin trafikten çekilmesi etkisi sağlandı.

Bölgemizde hibe ve sıfır faizli devlet destekleri nedeniyle hayvancılık sektörüne yatırımlarda ciddi bir artış var. Hem destekleri hem de artan yatırımları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Hayvancılığa verilen destekleri olumlu karşılıyoruz. Verilen desteklerin sektörün ileriye dönük gelişmesi için pozitif katkısı olduğunu düşünüyoruz. Verilen teşvikler ile son yıllarda ülkemizde çiğ süt üretiminin yükselmesine ve üretimin biraz daha profesyonelleşmesine yol açmıştır. Sakarya bölgesinde de bu tür yatırımların artması bölge süt üreticiliğini hem çiğ süt kalitesi hem de ekonomik gelişme olarak ileriye götürecektir.

Sizce Süt sektöründeki gelişmeler ve başlıca sorunlar nelerdir?

Sütteki en büyük iki sorun, hepimizin bildiği gibi mevsimsellik ve kayıt dışılıktır. Çiğ sütün miktarsal olarak en yüksek noktasına geldiği Mayıs ayı ve dip noktasında olduğu Kasım ayı arasında % 25 civarında arz farkı vardır. Talep ise Eylül-Ekim aylarında artar, bu da arz-talep eğrisi kaynaklı çiğ sütün tüm paydaşlarına bir yönetim sıkıntısı oluşturur. Devlet politikaları bu noktada önemli, hem çiğ süt arzının daha dengeli hale getirilmesi, bunun yanında son yıllarda uygulamaya sokulan çiğ sütün fazla olduğu dönemlerde süt tozu teşvikleri ve okul sütü gibi uygulamaların istikrarlı bir şekilde devam ettirilmesi.

Bunun dışında merdiven altı üretim ve merdiven altı üretime karşı farkındalığın za-

yıf olması nedeniyle rekabet sıkıntısı da diğer önemli bir sıkıntıdır.

Bu konuda devletin artırdığı denetimlerin devam etmesi, eğitim düzeyi ve farkındalığın artması merdiven altı üretimden güvenilir ve denetlenebilir koşullarda üretim dönüşümünü hızlandıracaktır.

Sektörde gıda güvenliği anlayışı yerleşti mi? Süt alım merkezlerinde bu kurallara uyuluyor mu? Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Gıda güvenliği konusu ülkenin en önemli sorunlarından birisi. Ak Gıda olarak önem verdiğimiz öncelikli konularımızdan biri, gıda güvenliğine uygun sütü tedarik ederek tüketicilerimize sağlıklı ve güvenilir gıdalar sunmaktır. Bu konuda süt üreticilerinin her geçen gün bilinçlendiklerini söyleyebiliriz. Biz de bu konuda üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirmekteyiz. Şirket olarak mevzuata uygun süt toplayan tedarikçiler ile çalışmayı prensibimiz haline getirdik. Bilinci arttırmak için süt aldığımız tedarikçilerimiz için bölgede düzenli eğitimlerimizi gerçekleştirmekteyiz. Eğitimlerimiz çiftlik, köy tedarikçilerine göre farklılık gösteriyor.

Süt İhracatında ülkemiz ne konumda Rusya'nın AB yatırımlarından dolayı Türkiye'den süt ve süt ürünleri ihracatı söz konusu idi bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Bildiğiniz üzere 2001 yılından itibaren Türkiye olarak AB ülkelerine Süt İhraç edilememekte idi. 1 Nisan 2013 tarihinde, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ilk etapta onaylanan ihracatında Ak Gıda'nın da bulunduğu 6 firmanın AB ülkelerine süt ve süt ürünleri ihracatı gerçekleştirebileceğini açıkladı. Ak Gıda 7 hafta sonra ilk sevkiyatını Yunanistan'a gerçekleştirdi.

Böylece AB den süt ithal eden ülkelere süt ihracatı yapabilmemizin önü açıldı. Rusya, Belarus ve Azerbaycan'dan resmi bir ekip tarafından denetim sonrasında firmamızı ziyaret etme talebi geldi.

Rusya'ya ihracat başvurusu 2014 yılı içinde gerçekleştirilmiş olup Bakanlığın ön denimleri başarıyla tamamlandı. Lüleburgaz fabrikamız için ihracat onay numarası 12.11.2014 tarihinde Rusya Resmi Gazetesinde yayınlanmıştır.

Ak Gıda olarak Sakarya Ticaret Borsası hakkındaki görüşleriniz ve borsamızdan beklentilerimiz nelerdir?

Ak Gıda olarak üretici gruplarını temsil eden Borsa, Birlik, Kooperatif gibi kuruluşlar ile her zaman ortak çalışma ve paydaşlarımızın maksimum fayda sağlaması yönünde prensibimiz olmuştur. Sakarya bölgesinde de süt aldığımız tedarikçilerimiz ile ilişkilerimizi karşılıklı olarak geliştirecek her türlü ortak çalışmayı yapmak isteriz.

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ CANLI HAYVAN BORSASINI ZİYARET ETTİ

“Kocaeli Üniversitesi Hayvan Yetiştiriciliği” bölümü öğretim görevlileri ve öğrencilerinden oluşan 40 kişilik grup 08.12.2014 tarihinde Sakarya Ticaret Borsası, canlı hayvan borsası ile ülkemizde başka bir örneği olmayan damızlık ve süt üretim çiftliğini ziyaret ettiler. Ziyarete Borsamız Yönetim Kurulu Üyesi Levent Ali Kopal, Komite Üyesi Veteriner Hekim İsrail Doğan ve Genel Sekreter Yasemin Kazak Arıkan hazır bulundu.

Yönetim Kurulu Üyesi Levent Ali Kopal, öğrencilerle yapılan bilgilendirme toplantısında dünyanın önemli besin maddelerinden olan hayvansal proteinlerin beslenmedeki önemi ile Türkiye'nin hayvancılıkta izlediği politikalara ve beklentilerine değindi. Levent Ali Kopal; Sakarya'da hayvancılığın gelişmesi ama-

cıyla Sakarya Ticaret Borsası tarafından verilen hizmetleri, Sakarya Canlı Hayvan Borsası'nda yapılan serbest satış ve ihaleli satışın hem satıcıya hem alıcıya yönelik faydalarını anlattı. Konuşmanın ardından temsili müzayede satışı gerçekleştirildi.

Yönetim Kurulu Üyesi Levent Ali Kopal; hayvan beslenmesinde yem maliyetlerinin yüksek olmasından dolayı arz talep dengesinin bazı zaman aralıklarında fiyat dengesizlikleri yarattığını, özellikle kaba yemin maliyetinin yüksek olmasından dolayı et ya da süt verimi yüksek olan cins hayvanlarda bile besi performanslarının düşük olduğunu ifade etti.

Veteriner Hekim İsrail Doğan; Türkiye'deki damızlık hayvanların azalmasından ve besi hayvanlarının yem girdi-

lerinin yüksek olmasından dolayı genç neslin eskisi gibi besi hayvancılığı yapmadıklarını belirtti. Bu konuda devletimizin önemli destekler verdiğini fakat arz-talep dengesinin, maliyetler ve besi performansının olumsuz etkilerinden dolayı desteklerin yetmediğini söyledi.

Yapılan bilgilendirme toplantısının ardından Sakarya Ticaret Borsası önderliğinde Kocaeli Üniversitesi öğrencileri; Türkiye'deki örnek işletmelerden biri olan ve Amerika'daki besi çiftliklerinin standartlarında inşa edilen, 1200 baş hayvan kapasitesine sahip damızlık ve süt üretimi yapılan son teknoloji ile donatılmış besi çiftliğini ziyaret etti. Bu ziyaretle öğrenciler, besiciliği yerinde görüp uygulamalı olarak bilgilenme şansına sahip oldu.

SAKARYA TİCARET BORSASINDA “MESLEK KOMİTE TOPLANTILARI” UZMANLARIN KATILIMIYLA GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

“

Sakarya Üniversitesi Sakarya Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi (SESAM) ile imzalanan protokol neticesinde “meslek komitelerinin sorunlarının çözümü ve meslek komitelerinin daha aktif çalışması” konularını üzerine Genel Sekreter Yasemin Arıkan, Kalite Akreditasyon Sorumlusu Zümran Cebeci, SESAM Müdür Yardımcısı Yakup Köseoğlu ve Borsamız Danışmanı Dr. Yüksel Vardar “meslek komite toplantıları”nı gerçekleştirdi.

”

Borsa Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete yaptığı açıklamada; meslek komitelerinin en önemli çalışma organları olduğuna değindi. Mete: “Komitelerimizin üyelerle aramızda itici güç oluşturma ve komitelerden gelen talepler doğrultusunda çalışmaların yönlendirilmesi hususunda Borsamız Danışmanı Dr. Yüksel Vardar ve SESAM Müdür Yrd. Yakup Köseoğlu'nu komitelerimizle bir araya getirdik. Komitelerimizin önemini anlattık ve komite sorunlarını çalıştayımızda enine boyuna tartışarak sorunları tespit etmeye çalıştık. Komitelerimizden gelen sorunları raporlayarak çözümlerin üretilmesi için gerekenleri ve yapılacak yatırımları üst kurulumuzla önceliklendireceğiz.” dedi.

Cevdet Mete: “Borsa çatısı altında meslek komitelerimizin düşüncelerini ve üniversitemizin akademik çalışma raporlarını bir araya getireceğiz. Bölgesel kalkınmada etkin çalışmalar üretmek buradan çıkan fikirlerin karar alıcılara iletilmesi için beraberce girişimlerde bulunacağız. Etkin sonuçlar elde etmek tek düşüncemiz.”

SESAM Müdür Yardımcısı Yakup Köseoğlu, komite üyelerinin gelişime açık projelendirilebilir talepleri üzerine Sakarya Üniversitesi Sakarya Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Merkezi olarak çıkan sonuçları raporlayarak üst yönetime sunacaklarını ifade etti.

SAÜ İKTİSADİ VE İDARİ
BİLİMLER FAKÜLTESİ
ÖĞRETİM ÜYESİ
YAKUP KÖSEOĞLU

ALTI ADIMDA AİLE ŞİRKETLERİNİN KURUMSALLAŞMASI

“Günümüzde, Türkiye'deki işletmelere bakıldığında önemli bir kısmının “aile işletmesi” olduğu görülmektedir. Bu gerçeğin yanında dikkat çeken bir diğer durum ise işletme ömürlerinin genellikle kısa olmasıdır. Avrupa ve Amerika'da işletmeler için 20-30 yıl anlamlı bir geçmişe atfta bulunmazken Türkiye'de 10-15 yıl övünülecek bir ticari hayata referans olmaktadır. Ülkemizde ömrü 100 yılın üzerinde olan işletmelerin sayısı iki elin parmaklarını geçmeyecek kadar azdır. Bu durum tek bir nedenle açıklanamayacak kadar karmaşık bir gerçeklik olmakla beraber, “işletmelerin kurumsallaşamaması” bu nedenler arasında en başta gelmektedir.

Türkiye'deki aile işletmeleri, genellikle, kurucu büyük merkezinde faaliyet gösterdiği ve bu kurucu büyüğün kontrolü dışında bir büyüme ya da faaliyet tasarlanmadığı için işletme ömürleri de genellikle kurucunun ömrüyle özdeş oluyor. En iyi niyetli bakışla ikinci kuşak kadar uzun ömürlü olunabiliyor. Tüm bu sorunların üstesinden gelmenin en önemli adımı da işletmede kurumsallaşmanın sağlanabilmesidir. Biz de burada kurumsallaşmanın ne olduğunu ve gereklerini tartışarak en azından kurumsallaşma doğrultusunda ihtiyaç duyanlar için cesaretlendirici bir çerçeve hazırlamaya çalışacağız. Ama başlarken şunu belirtmekte fayda var: Kurumsallaşma ciddi bir cesaret ister. Zira kurumsallaşma, alışılmış değer ve davranış kalıplarının bir anlamda yerle bir edilmesi sürecidir.

AİLE İŞLETMESİ NEDİR?

Aile işletmesi; işletme üzerinde genelde bir veya daha fazla aile üyesinin önemli derecede sahipliğinin bulunduğu ve yine işletmenin faaliyetlerinin önemli derecede bu kişiler tarafından kontrol edildiği işletmeler olarak algılanmaktadır. Genel olarak bakıldığında işletme literatüründe aile şirketinin tanımına ilişkin bir fikir bir-

liğinden söz edilmemektedir. Bunun yanı sıra aile işletmesinin tanımlanmasında esas alınacak kriterler; “şirketin mülkiyetinin aileye ait olma oranı, şirketin mevcut yönetiminin ailenin elinde bulunması, oy kontrolü, şirketin kurucu veya kurucularının aile üyelerinden olması ve farklı jenerasyonların aktif olarak yönetimde yer alması” şeklinde ortak kabul görmüştür. Bu kriterler doğrultusunda aile işletmeleri; aile bireylerinden biri yada birkaçı tarafından kurulmuş, işletmenin tepe yönetiminin, sermaye yapısının, ortaklıkların çoğunlukla aile bireylerinden oluştuğu ve aile amaçlarını başarma, devam ettirme yönünde çaba sarf ettikleri işletme yapıları olarak tanımlanabilir (Litz, 1995:71).

Her ne kadar aile işletmelerinin tanımı hususunda sorunlar yaşansa da bugün üzerinde ortak bir kanaate varılan temel nokta, aile şirketlerinin ülke ekonomilerinde çok önemli bir yer işgal ettiğidir. Bugün Avrupa'daki işletmelerin %85'inin (Leenders&Waarts, 2003:687) ve Türkiye'deki işletmelerin %95'inin aile işletmesi statüsünde olduğu görülmektedir (Kırım, 2001:11). Bu oranlar aslında ekonominin en önemli ajanının aile işletmeleri olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır.

Aile işletmelerinde örgüt yapısı ve iş bölümü incelendiğinde; işletmenin pazarlama, muhasebe, satın alma, finansman, insan kaynakları ve üretim gibi fonksiyonlarının (birimlerinin) genelde aile bireyleri tarafından sevk ve idare edildiği görülmektedir. Bazı durumlarda her ne kadar organizasyon içerisinde profesyonellere yer verilse de yetki ve karar alma noktasında yine aile bireylerinin ağırlığı hissedilmektedir. Şirket içi iş bölümü ise aile bireylerine bilgi ve becerilerinden ziyade kurucu aile büyüğünün planlamasına ya da bireylerin kendi isteklerine göre yapılmaktadır ki bu durum şirkette verimliliği düşüren önemli bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır. Aile işletmelerinin kapasiteleri ve hacimleri büyüdükçe aile bireylerinin mevcut kapasiteleri ile işletmenin tüm fonksiyonlarını kontrol etmeleri ve onları yönlendirmeleri mümkün olamamaktadır. Ayrıca aile işletmelerinde gerçekleşen nesil değişimi ya da zaman içerisinde vizyon değişimi ile aile bireyleri arasında çatışmalar çıkmaktadır. İşletmede kurucu büyüğü varlığını sürdürdüğü sürece bu sorunlar bir şekilde bastırılmaktadır. Fakat bu baskın gücün işletmeden çekilmesi ile bu çatışmalar önlenemez hale gelmekte

ve ne yazık ki şirketler ikinci ya da üçüncü nesilde dağılmaktadır. Bunun sebebi; işletmelerin geleceğin varis yöneticilerinin yetişmesine ilişkin planlarının olmaması, gelişimini ve hazırlığını tamamlamamış halefler ile aile içi rekabet gösterilebilir.

Bu durum aslında işletmelerin yeterli derecede kurumsallaşamamalarından kaynaklanmaktadır. Şirket, kurucu büyükler henüz hayattayken kurumsallaşmasını sağlayabilirse artık kişiye bağlı bir sistem olmayacağından bu kişiler işletmeden çekilse dahi işletme kendi varlığını sürdürebilecektir. Bundan dolayıdır ki günümüz hızlı değişen pazar yapısında işletmelerin uzun vadeli olarak faaliyet gösterebilmesi için şirket içi kurumsallaşmanın sağlanması büyük önem taşımaktadır. Böylelikle ömrü kişilerle sınırlı olmayan, nesilden nesle aktarılan ve bu birikmiş deneyimden dolayı pazarda söz sahibi olan işletmelere sahip olunabilecektir.

Tam da bu noktada şirket kurumsallaşmasının nasıl sağlanacağı sorunu ortaya çıkmaktadır. Özellikle Türkiye'deki şirket yapılarına bakıldığında kişiye bağımlı ve yerleşmiş bir takım düşünce ve davranış kalıpları olan işletmelerde kurumsallaşmanın sağlanması, büyük zorlukları da beraberinde getirmektedir. Zira kurumsallaşma aynı zamanda büyük bir devrim anlamı da taşımaktadır. Tüm kalıpların ve düşüncelerin kökten değişimini gerektirmektedir. Her şeyden önce kurumsallaşmanın ne olduğuna bakmak gerekmektedir.

KURUMSALLAŞMA NE DEMEKTİR?

Kelime anlamı olarak kurumsallaşma, “tekrarlanan eylemlerin ve alışkanlıkların topluluklar içerisinde standart hale gelmesi ya da uyulması gereken kurallar” anlamını taşır (Ulukan, 2005: 31). Yani önceden tasarlanmış ve belirlenmiş kurallar çerçevesinde işleyen bir ilişki biçimini ifade etmektedir. İşletme açısından kurumsallaşma ise bir işletmenin kişilerden bağımsız olarak kurallara, standartlara, prosedürlere sahip olması; değişen çevre koşullarını takip eden sistemleri kurması ve gelişmelere uygun olarak organizasyonel yapısını oluşturması; kendisine özgü iletişim ve iş yapma yöntemlerini kültür haline getirmesi ve böylece diğer işletmelerden farklı ve ayırt edici bir kimliğe bürünmesi sürecidir (Karpuzoğlu, 2004: 45). Yani işletmenin sezgilerle değil, kişilerden bağımsız olarak önceden hazırlanmış kurallara uygun şekilde, profesyonel bir mantık ile yönetilmesi ve işletilmesini ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle kurucu büyüğün önsözleri ya da tecrübeleri üzerine değil, değişen şartların gerektirdiği sistemler üzerine inşa edilmiş bir işletme yapısıdır kurumsallaşma.

Kurumsallaşma, devamlılık arzusunda olan tüm sosyal yapılar için önemli olmakla birlikte, aile işletmeleri için çok daha önemlidir. Aile işletmelerinin kurumsallaşmasının birinci adımı ailenin ve şirketin anayasasının hazırlanmasıdır. Aile şirketinin anayasası, esasen işleyişin kurallı hale gelmesini sağlayan ve ortak-

ları aynı zeminde buluşturan kuvvetli bir araçtır (Özkaya ve Şengül, 2006:111-112). Kurumsallaşma; kişilerin yerini sistemin alması suretiyle aile fertlerinden bağımsız, modern iş ve işletmecilik anlayışı üzerine bir sistem kurularak bu sistemin işletmenin temel fonksiyonlarına hâkim kılınmasıdır (Taş ve Akdemir,2005:1). Uzun süreden beri belirli gelenekler üzerine inşa olunmuş bir sistemin bu geleneklerden vazgeçerek alışılmadık bir kurallar silsilesi içerisinde işlemesi sanıldığı kadar kolay olmamakla birlikte birtakım aşamaların kaydedilmesiyle mümkündür. Bu aşamalar yedi başlık halinde sıralanmaktadır.

KURUMSALLAŞMANIN GEREKLERİ

İşletmelerde kişiye değil modele dayalı bir sistemin olması gerektiğini ifade eden kurumsallaşmanın gerçekleşebilmesi için bir takım gerekliliklerin yerine getirilmesi şarttır. Bunlar; işletme anayasası, profesyonelleşme, etkin bir örgüt yapısı, yetki devri, yetkilendirme, yönetim anlayışı, karar verme şekli ve etkin bir iletişim sisteminin kurulması şeklinde özetlenebilir.

İŞLETME ANAYASASI

Kurumsallaşmada her şeyden önce kurumun işleyişindeki bütün süreçlerde uygun kuralların oluşturulması ve bu kuralların yazılı hale getirilmesi gerekir. Yazılı hale getirilen bu kurallar silsilesi işletmenin anayasasını meydana getirir (Bilgin, 2007:2). İşletme anayasası, işletmenin vizyon ve misyonunun yer aldığı, işletmeye ait genel ve özel hedeflerin be-

lirlendiği temel bir belge niteliğindedir. Anayasa, iş ve işleyişe ilişkin tüm ilke ve kurulların yazılı olarak ortaya konduğu temel bir yol göstericidir.

Tüm işletmeler için işletme anayasasının varlığı, kurumsallaşmanın önemli bir göstergesi niteliğindedir. Anayasa, var olduğu ve anayasada belirtilen kurullara uyulduğu oranda işletmenin kurumsallaşması sağlanmış olur. İşletme anayasası içinde belirlenen tüm ilke ve kurullar, hem aile bireyleri için hem de aile dışından çalışanlar için oluşabilecek her türlü probleme ilişkin genel çerçeveyi belirleyen bir rehber niteliğinde olmalıdır. Karşılaşılan her türlü sorunda temel belirleyici olan aile bireylerinin spontane olarak ortaya koydukları çözümler değil, anayasada önceden belirlenmiş kurullar olmalıdır. Her şeyden önemlisi de bu kurullar hiçbir durumda ve gerekçe ile çiğnenmemelidir.

PROFESYONELLEŞME

Profesyonelleşme; işletme içerisindeki iş ve işlemlerin o konuda uzman kişiler tarafından yerine getirilmesi ve görev, yetki, sorumluluk dengesinin uzmanlık esasına göre belirlenmesi anlamına dayanmaktadır. Profesyonel yönetime geçiş, gelişen işletmelerde işletme faaliyetlerinin kesintiye uğramasına, bozulmasına ve hatta ailenin dağılmasına yol açabilir. Profesyonel yöneticiler, işletmenin gelişmesi için “İyi olan nedir?” üzerine yoğunlaşır ve aile politikalarını görmezden gelebilir. Bu durum çatışmanın doğmasına neden olabilir. Bunun önüne ise aile vizyonu ile örtüşen bir anayasanın hazırlanıp profesyonel yöneticilere anlatılmasıyla geçilebilir.

Diğer yandan profesyonelleşme denildiğinde ilk olarak işletme içerisinde görev yapan iş görenlerin tamamının aile dışı bireylerden oluşması gerektiği gibi bir algı oluşmaktadır. Bu noktada, profesyonelleşme yalnızca aile bireyleri dışındaki kişilerin görevlendirilmesi değil, aynı zamanda aile içerisindeki bireylerin de bilgi, beceri ve eğitimleri doğrultusunda bir görev almaları anlamı taşımaktadır. Böylelikle yukarıda zikredilen görev keyfiyeti de ortadan kaldırılmış olur. Profesyonel iş görenler, alanında uzman bireyler olarak algılanmalı ve işletme içerisinde yapılacak bir iş bölümü ile kişilerin görevleri belirlenmelidir. Dahası işletme sahipleri, profesyonellerin şirket başarısı için çaba sarf ettiklerini unutmamalı; bunun sağlanması için gereken kontrolleri de yapmalıdırlar.

ÖRGÜT YAPISI

Kurumsallaşmanın her şeyden önce bir sistem ve ekip oluşturma süreci olduğu söylenebilir. Bu sistem oluşturulurken de ilkeler ve işletmenin kimliği ön planda tutulmalı ve bunlara işlerlik kazandırılmalıdır. Kurumsallaşmış işletmeler incelendiğinde; bu işletmelerin değer yargılarından, sistemlerinden ve prensiplerinden asla ödün vermedikleri görülmektedir (Akat ve Atılğan,1992: 35).

Örgüt yapısında sistem ve ilkelerin belirlenmesi; “yapılacak işlerin standart hale getirilmesi, bir işin kim tarafından nerede, ne şekilde, hangi yetki ve sorumluluklar ile yerine getirileceğinin açık bir biçimde ortaya konması” anlamına gelmektedir. Bu nedenle kurumsallaşmış işletmelerde iş tanımları ve analizleri tam olarak yerine getirilir. Böylelikle bu hangi işin kim tarafından yapılacağı biliniyor ve sağlanır. Bu bilinebilirlik ise beraberinde hesap verilebilirliği getirir. Herhangi bir kriz durumunda bunun sorumlusu belirlenmiş olur.

YETKİ DEVRİ VE YETKİLENDİRME

Yetki; karar vermek, başkalarını harekete geçirmek ya da örgütsel amaçları başarmak için belirli iş ve faaliyetleri yaptırma gücüdür. Örgüt yapısı; gerekli örgütsel biçimlerin belirlenmesi, uygun fiziksel araç-gereçlerin temin edilmesi ve her bölüme uzman personellerin tayin edilmesi ile tamamlanmış olmaz. Tüm iş görenlerin etkili bir şekilde çalışmasının sağlanması için örgütsel yapının yatay ve dikey bir biçimde yetki bağlarıyla bağlanması gerekir (Topaloğlu ve Koç, 2007:100).

İşletmeler kurumsallaşmanın bir gereği olarak görev ve sorumluluk yükledikleri uzman iş görenlere yetki devri yapmak zorundadır. Bu durum aile bireyleri açısından da değişmemelidir. Aile bireylerine de tıpkı aile dışı iş görenler gibi uzmanlık ve eğitimlerine göre belirlenen görev ve sorumlulukları ölçüsünde yetkilendirme yapılmalıdır. Diğer taraftan

yetkilendirme aktif bir kontrol sistemiyle desteklenmelidir. Zira kontrolsüz yetki devri altından kalkılamayacak sorunların doğmasına da neden olabilir.

YÖNETİM ANLAYIŞI, YÖNETİME KATILMA VE KARAR ALMA ŞEKLİ

Demokratik, katılımcı ve esnek bir yönetim anlayışı, kurumsallaşma sürecini tamamlamış olan işletmelerin en çok ön plana çıkan özelliği durumundadır. Kurumsallaşmış işletmelerdeki yöneticilerin ortak özelliği, astlarını işletmenin problemleri üzerinde düşünmeye yönelten kişiler olmasıdır. Tepe yöneticilerin bu yaklaşımı zamanla diğer yöneticilere de geçmekte, işletmede insan kaynaklarına önem veren yöneticilerin sayısı artmakta ve işletme içinde uyumlu bir hava yaratılması sağlanmaktadır (Taş ve Akdemir,2005:5).

Kurumsallaşmanın bir sonucu olarak organizasyonun demokratik ve katılımcı bir yapıya kavuşturulması, tüm bireylerin işletme süreçlerine dâhil olmasını ve sonuçlardan sorumluluk hissetmesini sağlamaktadır. Sorumluluğu kısıtlı aktörlere değil, sistemin tamamına yaymak; daha kurumsalcı bir yönetim yaklaşımının gereği olup maddi olan ve olmayan araçların birlikte kullanımını gerektirmektedir. Bu durum bireylerin işletmenin amaç ve hedefleri ile özdeşleşmesine ve bu doğrultuda tutum ve davranışlar sergilemelerine neden olacaktır. Böylelikle hem işin sahiplenilmesi hem de iş görenlerin sadakat oranı yükselecektir.

“Karar alma”, işletmenin iş ve işleyişine ilişkin tüm etkinliklerde alternatifler arasında hızlı ve doğru bir şekilde seçim yapma süreci olarak tanımlanabilir. Aile işletmelerinde aile bireyleri işletmenin tüm süreçlerini etkiler. Bu süreçlerden biri de kararların alınması sürecidir. Kurumsallaşmanın olmadığı işletmelerde bu süreç, genellikle tek merkezden sağlanır. Bu ise yanlış kararların alınmasına neden olduğu gibi, diğer işletme üyelerinin kendi müdahale alanları dışında alınan bir kararı içselleştirmelerini güçleştirir. Oysa bu süreç yukarıdaki gerekliliğin bir sonucu olarak katılımcı bir şekilde sokulursa hem hata oranı düşer hem de alınan kararların içselleştirilmesini sağlar.

ETKİN BİR İLETİŞİM SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI

İşletmelerin kurumsal bir yapıya sahip olması temelde; sürekli ve çok yönlü bir iletişim sisteminin kurulmasını, işi yavaşlatmadan ve geciktirmeden standartlardan sapmaları gösteren bir denetim sisteminin oluşturulmasını gerekli

kılmaktadır. İletişim sisteminin etkin bir şekilde kurulmuş olması, hem aile bireylerinin hem de profesyonel iş görenlerin belirlenen hedefler doğrultusunda birbirleriyle olan etkileşimini kolaylaştıracaktır. Aile işletmelerinde, aile fertleri arasındaki iletişimin çoğunlukla işletmenin asıl amacının önüne geçmesi; işletmenin karmaşık bir yapıya dönüşmesine ve dolayısıyla aile işletmelerinin ömrünün diğer işletmelere göre daha kısa olmasına neden olmaktadır (Yasa,2006:1).

SONUÇ

Sonuç olarak Türkiye’de ekonomik hayatın en önemli aktörlerinden olan aile şirketlerinin piyasada varlıklarını uzun

soluklu sürdürebilmeleri, bugün hala üstesinden gelinememiş bir problem olarak karşımızdadır. Yapılan araştırmalar, bu problemin birden çok nedene dayanmakla birlikte kurumsallaşma ile büyük oranda ortadan kaldırılabileceğini göstermektedir. Temel olarak işletmenin bireylerden azade bir sistem üzerine inşa edilmesi anlamına gelen kurumsallaşma, geleneksel ilişkilerin hakim olduğu toplumlarda oldukça zor olmakla beraber bu süreci başarıyla geçirebilen işletmeler diğerlerine nazaran önemli avantajlar elde etmektedir. İşletmenin daha uzun ömürlü, kuşaktan kuşağa aktarılabilen, başarılı bir şekilde bürünmesini sağlayan kurumsallaşma;

altı temel reformla sağlanabilmektedir. Bunlar; işletme anayasası, profesyonelleşme, etkin bir örgüt yapısı, yetki devri, yetkilendirme, yönetim anlayışı, karar verme şekli ve etkin bir iletişim sisteminin kurulması şeklinde özetlenebilir. Tüm bunların bir anda sağlanması mümkün olmamakla beraber, atılacak kararlı ve cesur adımlarla işletmenin kurumsallaşması sağlanabilir. Böylelikle piyasa şartlarında önemli bir fark ortaya konabilir. Bu ise hem işletmenin başarısı hem de gelecek nesillere bırakılacak güzel bir tecrübe ve mirasın anahtarı olacaktır.

KAYNAK

Litz, R. A. (1995). “The Family Business: Toward Definitional Clarity” Family Business Review, Vol.8, No:2, s.71-81

Leenders, M., Waarts, E., (2003) “Competitiveness and Evolution of Family Businesses: The Role of Family and Business Orientation”, European Management Journal, Vol.21, No.6, s.686-697.

Kırım Arman, (2001). Aile Şirketlerinin Yönetimi, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Ulukan, C., (2005). “Girişimcilerin ve Profesyonel Yöneticilerin Kurumsallaşma Perspektifi”, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:2, s.29-42.

Özkaya M. O., Şengül, C. M., (2006). “Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma ve İkinci Kuşağın “Kurumsallaşma” Konusuna Bakış Açısı”, D.E.Ü İ.İ.B.F.Dergisi, Cilt.21, Sayı:1, s.109-126.

Karpuzoğlu, E., (2004). “Aile Şirketlerinin Sürekliliğinde Kurumsallaşma”, İstanbul Kültür Üniversitesi, 1. Aile İşletmeleri Kongresi, İstanbul, Kongre Kitabı, s.42-53.

Bilgin, N., (2007). “Aile Şirketleri Kurumsallaşma Eğilimleri: Ankara Kobi Örneği”, Atılım Üniversitesi, Yayınlanmamış Master Tezi. Ankara.

Taş, Y., Akdemir, A., (2005). “Hastane Organizasyonlarında Kurumsallaşma ve Bunu Etkileyen Faktörler”, <http://www.sabem.saglik.gov.tr/AkademikMetinler/linkdetail.aspx?id=3052> (Erişim tarihi: 11 Şubat 2008.)

Akat, İ., Atılğan, T., (1992). Sanayi İşletmelerinde Kurumsallaşma ve Şirket Kültürü, TOBB Yayın No:226, Ekonomik ve Sosyal Sorunlar-Çözüm Önerileri Dizisi:4. Ankara

Topaloğlu, M., Koç, H., (2007). Büro Yönetimi Kavramlar ve İlkeler, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yasa, E., (2006). Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma: Mersin İli Aile Şirketlerinin Kurumsallaşma Konusundaki Tutumlarını ve Düşüncelerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Çağ Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Yazıcıoğlu İ. Ve İrfan Koç (2009). Aile İşletmelerinin Kurumsallaşma Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Karşılaştırmalı Bir Araştırma, Selçuk Üni. Sos. Bil. Enst. Dergisi, Sayı: 21, ss497-507

SAKARYA TİCARET BORSASI'NDA “KURUMSAL YÖNETİŞİM VE LİDERLİK” EĞİTİMİ GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Sakarya Ticaret Borsası'nda çağdaş yönetim anlayışı olan “yönetişim” kavramının içselleştirilmesinde önemli bir adım olan “Kurumsal Yönetişim ve Liderlik” eğitimi Sakarya Üniversitesi Öğretim Görevlisi Erdinç Cesur tarafından verildi.

Eğitimle ilgili açıklama yapan Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete: “Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir. Sakarya Ticaret Borsası olarak bizler de klasik yönetim anlayışından sıyrılarak tüm paydaşların süreçlere katılımı olduğu çağdaş yönetim anlayışı olan

“yönetişim” kavramını içselleştirmeyi hedeflemekteyiz. Bunun için de kurumsal yönetim uygulama planımız doğrultusunda aşamalı olarak faaliyetlerimize devam edeceğiz.” dedi.

Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete, “Küreselleşmenin etkisiyle yönetim anlayışı kamuda ya da işletmelerde önemli ölçüde değişmektedir. Yönetim, sanatların en eskisi ama bilimlerin en yenisidir. Bu nedenle kurumsal yönetişim, hemen hemen tüm örgüt yapılarında her geçen gün yaygınlaşmakta ve kurumsal kültür öğeleri arasındaki yerini almaktadır.

dır. Dolayısıyla bizler de gelişime ve değişime açık olmalıyız.” diyerek sözlerine devam etti.

Kurumsal Yönetişim ve Liderlik eğitiminde iş hayatında kişisel ve kurumsal hedeflere ulaşmak için gerekli yöneticilik ve liderlik becerilerinin kazanılması, en gelişmiş yönetim stratejilerinin kullanılması ve yöneticiliğin özünün kavranması konularını işleyen SAÜ Öğretim Görevlisi Erdinç Cesur'a teşekkür eden katılımcılar; eğitimden memnuniyetlerini dile getirerek kurumsallaşma yönündeki eğitimlerin devamını talep ettiler.

SAKARYA TİCARET BORSASI BAŞKANI METE, SİVAS TİCARET BORSASI BAŞKANI HASTAOĞLU'NU ZİYARET ETTİ.

Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Cevdet Mete, Sivas Ticaret Borsası Başkanı Abdulkadir Hastaoğlu'nu ziyaret etti.

Sivas Tarım Kredi Kooperatifleri Bölge Birliği ziyaretinin ardından Sivas Ticaret Borsası'na nezaket ziyaretinde bulduklarını belirten Başkan Mete,

“Bütün sivil toplum örgütleri, toplumsal yapıyı şekillendiren çok önemli yapı taşlarıdır. Ticaret borsaları da çiftçilerle tüccar ve sanayiciyi buluşturan, ekonomik hayatın en önemli faktörlerinden birisidir. Ticaret borsaları olarak Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünye-

sinde hizmet için kurulmuş önemli kurumlardan biri olduğumuzu belirtmek istiyor, misafirperverliğiniz için teşekkür ediyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.” dedi.

TOBB Vergi Komisyonu Başkanı ve Sivas Ticaret Borsası Başkanı Abdulkadir Hastaoğlu ise ziyaretten duyduğu mutluluğu dile getirdi ve “Türkiye'deki 1,5 milyon işletmenin temsilcisi olan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, 365 oda ve borsasıyla büyük bir ailedir. Sivas Ticaret Borsası olarak tüm oda ve borsalarımızla istişareler yaparak üyelerimize verdiğimiz hizmetin kalitesini artırmaya çalışıyoruz. Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Cevdet Mete Bey'e nazik ziyaretlerinden dolayı teşekkür ediyorum.” diyerek sözlerini tamamladı.

SAKARYA TİCARET BORSASI YÖNETİM KURULU BAŞKANI CEVDET METE, SAKARYA İL MÜFTÜSÜ İLYAS SERENLİ'Yİ MAKAMINDA ZİYARET ETTİ.

“
Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Cevdet Mete, İl Müftüsü İlyas Serenli'ye nezaket ziyaretinde bulundu.

Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete, Müftü Serenli'ye Sakarya Ticaret Borsası'nın 2014 yılı içerisinde gerçekleştirdiği ve 2015 yılında gerçekleştireceği çalışmalarından bahsetti.

STB Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete: “Müftülük makamı, önemli bir makamdır. Manevi değerlerimizin yaşatılması ve en iyi şekilde uygulanması için bizlere de en az sizler kadar büyük görevler düştüğünü belirtmek istiyorum. Müftülüğümüzün ve yapacağı hizmetlerin her zaman yanında olmayı inançlarımızın bir gereği sayıyoruz.” dedi.

Sakarya Müftüsü İlyas Serenli, Sakarya'daki din hizmetleri ve din eğitimi faaliyetleriyle ilgili bilgi verdiği STB Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete'nin bu nazik ziyaretinden memnuniyetini dile getirdi. Bu vesileyle faaliyet alanlarıyla ilgili konularda karşılıklı görüş alışverişinde bulunma imkânı da bulmuş olduklarını ifade etti.

STB TÜMSİAD'ı ZİYARET ETTİ

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete, TÜMSİAD'ı ziyaret etti. Cevdet Mete, ziyareti sırasında “kırsal kalkınma hibe destekleri”ne dikkat çekti ve şu açıklamalarda bulundu: “Türkiye'de kırsal kalkınma çalışmalarının ve politikalarının bu derece önemli olmasının halen kırsal alan olarak tarif edilen il ve ilçeler dışındaki alanda yaşanmasından, istihdamın tarımda çalışanlardan kaynaklandığı görülmektedir. Ayrıca kırsal alanda altyapı yetersizliği, tarımsal işletmelerin küçüklüğü ve dağınlığı, yeni iş alanlarının açılmaması, sosyal olanakların azlığı vb. sorunlar çözüm beklediği için kırsal alanda kalkın-

ma önemlidir.”

Cevdet Mete, sözlerine şöyle devam etti: “Sakarya tarım ve hayvancılıkta iyi imkanlara sahip. Kırsal kalkınma programları da buna destek sağlıyor. Biz, ilimizde bu desteklerden istendiği kadar faydalanıldığına inanmıyoruz ve çiftçilerimizin daha fazla faydalanmaları gerektiğini düşünüyoruz. Bu desteklerden faydalanmalı, ilimizde proje kültürünü oluşturup iyi projeler üretmeliyiz. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından desteklenen “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı”nı işletmeler iyi değerlendirmelidir.

Başkan Mete, “En son imzaladığımız protokolle ülkemizin AR-GE'sinde önemli yer tutan TÜBİTAK Bilim Kurulu'nun çağrısıyla kurulmuş olan BİTAV ile yaptığımız iş birliğinde ilimiz ve bölgemiz adına güzel kazanımlar sağlamak için çalışacağız. Bunun yanı sıra Sakarya'da büyük bir eksiklik olan proje yazma ve yönetme kültürünün gelişebilmesi ve hibe desteklerinden borsa üyelerinin daha fazla faydalanabilmesi için üyelerimiz ile BİTAV arasında sağladığımız güven çerçevesinde “Güvenilir 3. Taraf” rolü üsteleneceğiz.” diyerek sözlerini tamamladı.

STB İŞKURLA BİRLİKTE SÜPÜRGEÇİLİK EĞİTİM MODÜLÜ OLUŞTURULMASI İÇİN ÇALIŞMALAR BAŞLADI

“

Sakarya Ticaret Borsası, Süpürge İmalatı ve Toptan Ticareti Meslek Komitesi İŞKUR hizmetlerinden yararlanmak ve kaybolmaya yüz tutmuş olan mesleklerine destek olunması amacıyla Sakarya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'ne ziyaret gerçekleştirildi.

Ziyaret esnasında konuşan Yönetim Kurulu Üyesi Nihat Yılmaz; mesleklerinin icrası esnasında yeni eleman yetişmediğini ve personel bulmada sıkıntı yaşadıklarını, süpürge imalatı mesleğinin

kaybolmaya yüz tuttuğunu ve devletten bu meslekleri yaşatmak için destek beklediklerini ifade etti.

Bu talep doğrultusunda İl Müdürü Tekin Kaya, müteşebbislere her zaman yardımcı olduklarını ve olmaya devam edeceklerini belirtti. Bu kapsamda; girişimcilik programlarıyla müteşebbise, işbaşı eğitim programları ve meslek kurslarıyla da işverenlere ve iş arayanlara destek olmaya devam ettiklerini ifade etti. Ayrıca İŞKUR Müdürü Kaya, süpürge imalatçıları destekleyebilmek için bu mesleğin bir eğitim modülünün oluşturulması gerektiğini ancak o zaman devletin desteklerinden daha fazla

yararlanabileceklerini bildirdi.

Ziyarete varılan mutabakatla Türkiye'de diğer süpürge imalatçıları'nın da yararlanabileceği bir eğitim modülünün oluşturulması için komisyon kurulmasına ve oluşturulacak eğitim modülünün MEB'e gönderilmesine karar verildi.

Yapılacak ortak çalışma ile unutulmaya yüz tutmuş olan süpürge imalatı mesleğinin yeniden hayat bulması ve gelecek nesillere miras olarak bırakılmasının yanında, süpürge imalatıyla uğraşan esnafa destek sağlanarak bir ilk gerçekleştirilmiş olacaktır.

STB İLE ADATIP HASTANESİ ARASINDA AYRICALIKLI HİZMET SUNUMU PROTOKOLÜ İMZALANDI

Ticaret Borsası ile Adatıp Hastanesi arasında ayrıcalıklı hizmet sunumu konusunda bir protokol imzalandı. İmza töreninde konuşan Ticaret Borsası Başkanı Cevdet Mete, ayrıcalıklı hizmet sunumu

protokolünün ayrıntılarının üyeler ile paylaşılacağını belirtti. Protokol sayesinde, Ticaret Borsası çalışanları ve üyeleri ile onların bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının da Adatıp Hastanesi'nin su-

nacağı ayrıcalıklı hizmetten faydalanabileceklerinin altını çizdi.

Adatıp Hastanesi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Gökhan Öner ve Genel Müdür Ozan Aydınlar ise Adatıp Hastanesi'nin ismi ve adresi dışında her şeyin değiştirileceğini, modern ve akıllı bir bina çatısı altında en son teknolojik cihazlar ile sağlık hizmeti sunulacağını ve bunun için öncelikle inşaat çalışmalarının başlatıldığını belirtti. Doktor kadrosu anlamında da birtakım çalışmalar yürütüldüğünü, modern tıbbın son uygulamalarını gerçekleştirebilen bir doktor kadrosu oluşturulmaya başlandığını ifade etti. Bununla birlikte de profesyonel bir yönetim takımının göreve getirildiğini ve böylece hizmet kalitesinin artarak devam edeceğini dile getirdi. Protokolün her iki tarafa da hayırlı olması dileklerini paylaştı.

STB MECLİS ÜYELERİ, “TOBB MECLİS ÜYELERİ BİLGİLENDİRME SEMİNERİ”NE KATILDI

“

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), oda ve borsalardaki 10 bine yakın meclis üyesi için bilgilendirme seminerleri başlattı.

TOBB'da düzenlenen, TOBB ve odaların iş dünyası için verdiği hizmetler alanında verilen üç günlük seminere Sakarya Ticaret Borsası Meclis Başkanı Recep Pulat; Yönetim Kurulu Başkanı Cevdet Mete; Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nihat Özdemir ve Ahmet Erkan; Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Mustafa Genç; Yönetim Kurulu Üyesi Levent Ali Kopal ve Nihat Yılmaz; Meclis Başkan Yardımcısı Serkan Erdem; Meclis Divan Kâtip Üyesi Vedat Arslan; Meclis Üyesi Kenan Akcan, Serdar Koç, Nizamettin Sarı, Adem Sarı, Avni Uçar, Rıdvan Turgay, Aydın Çeliksalan ve Cevdet Çakır katıldı.

Programa, TOBB Genel Sekreteri Mustafa Saraçöz'ün açılış konuşma-

ıyla başladı. TOBB olarak bu seminere özel önem verdiklerini söyleyen TOBB Genel Sekreteri Mustafa Saraçöz, gelen yoğun talep nedeniyle de haftalık grup kontenjanını 150'den 200'e çıkardıklarını ifade etti. Bu seminerlerin düzenlenmesinde birinci amacın kendilerini anlatmak olduğunu bildiren Saraçöz, “Biz kendimizi iyi anlatamazsak başkaları bizi ya eksik ya yanlış anlatır. TOBB ve iştiraklerinin, oda ve borsaların neler yaptığını, hangi hizmetleri sunduğunu önce bizim bilmemiz gerekiyor. Ayrıca ülke ekonomisi nereden geldi, nereye gidiyor ve biz camia olarak neler yapabiliriz? Bunlar önemli.” dedi.

Üç gün süren program boyunca TOBB hizmet binası, kurumsal yapısı ve

yine TOBB ETÜ Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi kampüs ve sosyal alanlarının da tanıtımı ile ziyaretleri gerçekleştirildi. TOBB tarafından 2015 yılı Şubat ayı sonuna kadar tüm oda ve borsalarda görev alan meclis üyelerinin sınıflar halinde katılımlarının planlandığı programa iştirak eden meclis üyelerimize; seminer süresi boyunca Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin hizmet ve iştiraklerinden yararlanma, dünya ve Türkiye ekonomisi, dış politika, genel ekonomi, faiz, döviz, borsa, kişisel gelişim, etkili yönetim ve iletişim becerileri, Türkiye Ekonomi Politikaları Vakfı TEPAV çalışmaları, teşvikler vb. konularda sunumlar yapıldı ve detaylı bilgi verildi.

ADAPAZARI TİCARET BORSASI ÖZEL GIDA KONTROL LABORATUVARI

“

T.C. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nden yeni adı ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü'nden 07/07/2006 tarihinde Kuruluş İzin Belgesini; 04/08/2006 tarihinde de Çalışma İzin Belgesini alarak faaliyetlerine başlamıştır.

ATB Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı Yönetim Kurulu Başkanı MUSTAFA GENÇ

2006 yılında aflatoksin analizi ile hizmet vermeye başlamış olan laboratuvarımız müşterilerinin diğer analiz gereksinimlerini karşılamak amacıyla, 2008 yılında kimya ve mikrobiyoloji laboratuvarlarını kurarak analiz hacmini genişletmiş ve Sakarya'nın gıda analizi ihtiyacını karşılayan ilk Gıda Kontrol Laboratuvarı olmuştur.

Laboratuvarımız en yeni teknolojiye sahip cihazlar ile donatılmış deney çalışmalarını "TS EN ISO/IEC 17025: Deney ve Kalibrasyon laboratuvarlarının Yeterliliği İçin Genel Şartlar" standardına bağlı olarak gerçekleştirmektedir.

Türk Akreditasyon Kurumu (TÜR-

KAK) tarafından 2007 yılında Fındık, Mısır ve Yerfıstığı için Aflatoksin Analizinde Akredite olan ve uluslararası geçerliliğini kanıtlayan Adapazarı Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı, 2009 yılında Mikrobiyoloji Laboratuvarında gerçekleştirilen, "Salmonella spp. Aranması", "Aerobik Koloni Sayımı", "Toplam Koliform Sayımı" ve "Toplam Küf Maya Sayımı" analizleri için Akreditasyon çalışmalarını başarı ile tamamlayarak akreditasyon kapsamını genişletmiştir. 14-15 Nisan 2011 tarihleri arasında Yeniden akredite olmuş ve 2012 yılında 2. Akreditasyonun ilk gözetim denetimini, 2013 Yılında 2. gözetim denetimini, 2014 yılında ise hem 3. Gözetim hem de

kapsam genişletme denetimini başarılı bir şekilde geçmiştir.

2009 yılı içerisinde, yaklaşık 133 adet analiz parametresi ile tam teşekküllü, uluslararası düzeyde ve kalitede hizmet veren bir laboratuvar olan Adapazarı Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı kapsam genişletme çalışmalarına 2014 yılında da devam etmiştir.

2014 Yılı içerisinde

Toksin Bölümü için;

- Tüm Yağlı Kuru Meyveler ve Bunlardan Yapılan Ürünlerde Aflatoksin Analizi
- Yemde Okratoksin-A Analizi
- Yemde Aflatoksin-B1 Analizi
- 26 Eylül 2014 tarihinde Faaliyet kapsamına alınmıştır. Bu analizler aynı zamanda 10 Kasım 2014 tarihi itibarı ile akreditasyon kapsamına da alınmıştır. Daha önce faaliyet kapsamında bulunan ancak akredite olunmayan
- Hububatlarda (Buğday) Aflatoksin Analizi
- Baharatta (Kırmızı Biber) Aflatoksin Analizi

diğer analizler ile birlikte akreditasyon kapsamına alınmıştır. Böylece Toksin Bölümünde gerçekleştirilen tüm analiz grupları için aynı zamanda akreditasyon sağlanmıştır.

Mikrobiyoloji Laboratuvarı için ;

Daha önce faaliyet kapsamımızda bulunan ve FDA/BAM Metodu kullanılan tüm analizler için aşağıda belirtilen ISO Metotlarına geçişi sağlamış 26 Eylül 2014 tarihinde faaliyet kapsamı, 10 Kasım 2014 tarihinde ise akreditasyon kapsamı genişletilerek hem FDA/BAM hem de ISO Metotlarında akreditasyon sağlanmıştır.

- "Tüm Gıdalarda TS ISO/ TS 16649-2 Metoduna Göre E.coli analizi",
- "Tüm Gıdalarda TS ISO/ TS 16649-3 Metoduna Göre E.coli analizi",
- "Tüm Gıdalarda TS ISO 4831 Metoduna Göre Koliform Analizi",
- "Tüm Gıdalarda ve Yemlerde ISO 21528-2 Metoduna Göre Enterobakter Sayımı",
- "Tüm Gıdalarda TS EN ISO 11290 Metoduna göre Listeria monocytogenes Aranması",
- "Tüm Gıdalarda TS EN ISO 7932 Metoduna göre Bacillus cereus Sayımı",
- "Tüm Gıdalarda ve Yemlerde TS EN ISO 6579 Metoduna göre Salmonella spp Analizi",
- "Tüm Gıdalarda ISO 6888-1 metoduna göre Koagülaz Pozitif Stafillakoklar Analizi",
- "Tüm Gıdalarda ISO 4833-1 Metoduna göre Aerobik Koloni Sayımı"

-Çevre ve Yüze Örneğinde ISO 18593 Metoduna göre Aerobik Koloni Sayımı, Koagülaz Pozitif Stafillakoklar ve Koliform Analizleri 2014 yılında yukarıda belirtilen mikrobiyolojik analizler için akreditasyon sağlanmıştır.

Kimya bölümü için; Müşterilerden özellikle Büyükbaş Hayvan yemleri için gelen analiz talepleri değerlendirilmiş; Validasyon çalışmaları tamamlanan Büyükbaş Hayvan Yemlerinde Rutubet, Toplam Kül, Ham Selüloz, Toplam Yağ Tayini Analizleri ile

-Tüm Gıda Ürünleri ve Büyükbaş Hayvan Yemlerinde Protein Tayini Analizi'

26 Eylül 2014 Tarihi itibarı ile faaliyet kapsamımıza alınmıştır. Ayrıca protein tayini analizi için gelen yoğun talep nedeniyle bu analiz için akreditasyon çalışmaları tamamlanmış ve 10 Kasım 2014 tarihi itibarı ile Kimya Bölümü "Tüm Gıda Ürünleri ve Büyükbaş Hayvan Yemlerinde Protein Tayini Analizi" için akredite olmuştur. Böylece daha önce akredite olmayan kimya bölümü için de 2014 yılında akreditasyon sağlanmıştır.

Laboratuvarımız müşteri talepleri doğrultusunda faaliyet ve akreditasyon kapsam genişletme çalışmalarına 2015 yılı için de devam etmeyi planlamaktadır.

2014 yılında laboratuvarımızın yapmış olduğu önemli çalışmalardan birisi de 2011 yılında "Türkiye'de Kalite Altyapısının Güçlendirilmesi Projesi" tarafından başlatılan Aflatoksin Analizi yeterlilik Testinin proje desteği olmadan laboratuvarımızca gerçekleştirilmesidir. 2013 ve 2014 yıllarında ikişer Aflatoksin Analizi için iki adet Ulusal Yeterlilik Testi organize edilmiştir. **2014 yılında;**

12 Mart-25 Nisan 2014 tarihleri arasında "ATB-TA-005 : Fındık Füresinde Aflatoksin Analizi Yeterlilik Testi" 14 katılımcı ile; 24 Eylül- 6 Kasım 2014 tarihleri arasında "ATB-TA-008 : Fındık Füresinde Aflatoksin Analizi Yeterlilik Testi" ise 13 katılımcı ile düzenlenmiş ve raporları yayınlanmıştır.

Bu çalışma laboratuvarımız açısından son derece önemli bir gelişme olmuştur. Proje kapsamında başlamış olduğu görevini devam ettiren 2 laboratuvar dan biri durumundadır. 2013 yılında katılımcılardan gelen talepler doğrultusunda laboratuvarımız 2014 Yılı Çevrim Programını hazırlamış, yer fıstığı ve mısır için de çevrim düzenlemeyi planlayarak tüm laboratuvarlara duyurmuştur. Ancak 2014 yılında mısır ve yerfıstığı numunelerinde Aflatoksin Analizi Yeterlilik Testi için yeterli katılımcı olmaması nedeni ile bu testler düzenlenememiştir. 2015 yılı için de yine bu matriksler çevrim programına alınmış, yeterli katılımcı olması durumunda mısır ve yerfıstığı için de bu testler düzenlenecektir. Yapılan bu çalışma ile laboratuvarımız özellikle Aflatoksin Analizi konusunda TÜRKAK, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, TOBB ve UDDER ve bu analizi gerçekleştiren laboratuvarlar tarafından tanınan oldukça önemli bir laboratuvar konumuna gelmiştir.

Bundan sonraki süreçte Yeterlilik Testi organizasyonlarına devam edecek olan laboratuvarımız deneyimlerini ve teknik bilgi birikimini paylaşmak üzere eğitim ve danışmanlık verebilecek durumdadır. Diğer Laboratuvarlardan gelen eğitim talepleri uzman personellerimizce karşılanmakta ve oldukça verimli geçmektedir.

Laboratuvarımızda gerçekleştirilen analizlere www.atbgidalab.com adresinden ulaşılabilmektedir.

Laboratuvarımızda gerçekleştirilen analizlere dair ücretler Resmi analizler için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakan-

lığı tarafından yıllık olarak belirlenmekte, her yılın Ocak ayında Bakanlık Resmi Sitesinde yayınlanmaktadır. Tüm Gıda Kontrol Laboratuvarlarının resmi analizler için bakanlıkça belirlenen analiz ücretlerine uyma zorunluluğu bulunmaktadır. Özel istek analiz ücretleri ise laboratuvar yönetimi tarafından yine yıllık olarak belirlenmekte ve uygulanmaktadır.

Ayrıca Laboratuvarımız ilimizi gıda güvenliği konusunda bilinçlendirmek

amacıyla müşteri talepleri doğrultusunda eğitim ve danışmanlık hizmetleri de vermektedir. Amacımız direkt insan sağlığını ilgilendiren konularda yararlı çalışmalar yapmak ve bu bilincin yaygınlaşmasını sağlamaktır.

Bu vizyonla hareket eden Adapazarı Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı, analiz kapsamını sürekli geliştiren, kaliteden ve güvenilirlikten ödün vermeden tarafsızlık ilkesi içerisinde, konusunda uzman personeli ve dünyanın kullandığı son model cihazlarla, uluslararası standartlarda kabul görmüş analiz metotları uygulanarak müşteri memnuniyetini sağlamak amacıyla çalışmalarına devam etmektedir.

Sakarya İli Oda ve Borsalar Akademik Danışmanı
Doç.Dr. Mehmet Emin ALTUNDEMİR

SAKARYA TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

“

Ülkelerin gelişmişlik seviyeleri hangi düzeyde olursa olsun her ülkenin önem vermesi gereken sektörlerin başında tarım sektörü gelmektedir. Ülke düzeyinden il bazına odaklandığımızda bile her ilde, tarımsal üretim ve yatırım konuları gündemde yer alması gereken konuların başında gelecektir.

Ülkelerin gelişmişlik seviyeleri hangi düzeyde olursa olsun her ülkenin önem vermesi gereken sektörlerin başında tarım sektörü gelmektedir. Ülke düzeyinden il bazına odaklandığımızda bile her ilde, tarımsal üretim ve yatırım konuları gündemde yer alması gereken konuların başında gelecektir.

Bu yazımızda, Şubat 2015'te Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yayınlanan "Sakarya İli Tarımsal Yatırım Rehberi" başlıklı çalışmayı esas alarak Sakarya'daki tarımsal yatırımlar üzerine odaklanacağız. İstanbul, Kocaeli ve Ankara gibi şehirlere yakınlığından dolayı, bu illerin pazarlarına ulaşma kolaylığı, tarımsal üretimin önemini artırmaktadır.

Sakarya gelişim odağı olarak 2023 yılı hedeflerinde, tarım sektörünün ağırlığının artırılması, turizm ve lojistiğin geliştirilmesi, sanayi ile ticaret faaliyetlerinin hacimlerinin büyümesi ve özel-

likle yüksek teknoloji üretim ve araştırma bölgesi olması beklenebilir.

İdari açıdan Türkiye'nin toplam ilçe sayısının %5'inin, toplam köy sayısının %4'ünün, toplam belediye sayısının ise yaklaşık %3'ünün bulunduğu TR42 Düzey 2 Bölgesi'nin yüzölçümü bakımından en büyük ili Bolu, en küçük ili ise Yalova'dır. Bu bölgede yer alan iller; Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu ve Yalova'dır.

Bölge illeri toplam arazisinin %50'sini orman ve fundalık alanlar oluşturmakta olup, orman alanlarının %32 ile tarım alanları takip etmektedir. Toplam tarım alanları içerisinde Sakarya ili ilk sırada yer alırken, Bolu ve Kocaeli illeri Sakarya'yı izlemektedir. Bölgenin toplam arazisi içerisindeki orman ve fundalık alanlar, çayır ve mera alanları ile tarım dışı arazilerin payları bakımından en zengin il Bolu'dur. Her bir ilin toplam arazisinin yüzölçümü da-

ğılımda orman ve fundalık alanlar bakımından Yalova ilk sırada yer alırken, tarım alanları bakımından Sakarya, çayır ve mera alanlarında Bolu, tarım dışı alanlarda ise Kocaeli ilk sırada yer almaktadır.

Bölge, alan olarak küçük bir yüzölçümüne sahip olmasına rağmen, tarımsal potansiyeli yüksek düzeyde olup, bazı tarımsal ürünler bakımından (tavuk eti, kivi, fındık, mısır ve patates) Türkiye'de ilk sıralarda yer almaktadır. Bitkisel üretim değerinde Sakarya ili ilk sırayı almakta iken tarımsal gelirden bitkisel üretimin en yoğun olduğu il Yalova'dır. Bölgede hayvansal üretim değerinde özellikle Bolu ve Sakarya illerinin karnatlı eti üretimi önemli rol oynamaktadır. Ülkemizde toplam 26 su toplama havzası bulunmaktadır ve bu havzalardan Türkiye'nin 3. büyük havzası olan Sakarya Havzasıdır.

Sakarya'da Tarıma Yatırım Yapmak İçin 10 Neden

1. İldeki mevcut tarım arazilerinin verimli olması,
2. İlin ekolojisinin ürün çeşitliliğine ve uygun münavebe ile ikinci ürün yetiştirilmesine uygun olması,
3. Farklı 4 agro ekolojik özelliğe sahip bölgelerin yanı sıra mikro klima özelliği gösteren alanların bulunması (Geyve, Pamukova İlçeleri)
4. İlin ekolojik açıdan iyi tarıma elverişli olması, özellikle dış mekan süs bitkilerinde Türkiye'de marka haline gelmesi,
5. Mevcut büyükbaş hayvan ırklarının kaliteli olması, suni tohumlamanın yaygın olarak yapılması ve İlde çok sayıda et işleme ve süt işleme tesisinin bulunması,
6. Mevcut kümes kapasiteleri ve bilinçli çiftçi yapısı ile gelişmiş beyaz et sektörüne sahip olması,
7. İlin büyük tüketim merkezlerine yakın olması ve her türlü ulaşım sistemine (kara, deniz, hava, demiryolu) sahip olması dolayısıyla üretimde girdi temini ve pazarlama kolaylığı olması,
8. Genç nüfusun fazla olması (Nüfusun %63'ü 10-49 yaşları arasındadır) ve eğitim, kültür seviyesinin Türkiye ortalamasının üstünde olması,
9. Zengin yer altı ve yer üstü su kaynaklarının olması,
10. İlde var olan organize sanayi bölgeleri ve gümrük kapısının tarıma dayalı sanayi için cazip özellikte olması.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından Şubat 2015'te yayınlanan "Sakarya İli Tarımsal Yatırım Rehberi" başlıklı çalışmada yukarıdaki nedenler sayılmaktadır.

Tablo 1: Sakarya'da Tarımsal Yatırım için Uygun Alanlar

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Yaş Sebze-Meyve Ürünleri İşleme ve Paketleme Sektörü	İlin mevcut yaş meyve ve sebze üretim potansiyeli ve büyük tüketim merkezlerine yakınlığı göz önünde bulundurulduğunda hali hazırda yeterli olmayan işleme ve paketleme tesis kurulumu cazip yatırım konularından biri olmaktadır.
Dondurulmuş Gıda Sektörü	İl bitkisel ve hayvansal ürünleri ile dondurulmuş gıda sektörüne 4 mevsim hammadde sağlayabilecek büyük potansiyele sahiptir.
Un ve Unlu Mamuller	Nihai tüketim noktalarına yakınlığı ve bu tesislerde çalışacak kalifiye eleman ihtiyacını karşılayabilecek potansiyele sahip olması yatırım için uygun şartlar sağlamaktadır.
Süs Bitkileri	Dış mekan süs bitkileri üretiminde marka olmuş, kesme çiçek üretiminde gelişmekte olan İlde, Gümrük kapısının (ithalat-İhracat) varlığı ticareti kolaylaştırması açısından yatırımcılar için avantaj sağlamaktadır.
Laboratuvar Hizmetleri	Gıda, karantina ve kalıntı izleme konularında analiz laboratuvarlarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Et Kesim Tesisleri	Gerek İlin hayvan potansiyeli gerekse İl dışından kesime gelen hayvan sayısının çokluğu nedeniyle İldeki mevcut ruhsatlı kesimhane kapasitesi yeterli gelmemekte ve yeni tesislere ihtiyaç duyulmaktadır.
Damızlık Hayvan Yetiştiriciliği	Coğrafi konum itibarıyla İlin kavşak noktada bulunması damızlık hayvan yetiştiriciliği için uygun ortam oluşturmaktadır.

Tarımsal Yatırım Teşvik ve Desteklemeler

Ülkemizde tarıma yönelik teşvik ve desteklemeler çeşitli kurumlar tarafından sağlanmaktadır. Bu kurumlar arasında; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Ajansları (Sakarya için Doğu Marmara Kalkınma Ajansı) ve KOSGEB sayılabilir.

2013 yılında Sakarya'ya sağlanan tarımsal destekleme miktarı, 120.416.566

TL ulaşmıştır. 2003 yılındaki destekleme miktarı 24.979.281 TL idi. Böylece 10 yıldaki artış yaklaşık 5 kat olmuştur. Bu desteklemeler içinde tarımsal ürün desteği, tarımsal ekipman, tarımsal danışmanlık ve hayvancılık destekleri yer almaktadır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının uygulayıcısı olduğu "Kırsal Kalkınma Yatırımlarını Destekleme Programı" kapsamında ekonomik yatırımlar, bireysel sulama yatırımları, makine ve ekipman alımları belli oranlarda hibe-

leri içerecek şekilde desteklemeler yapılmaktadır.

Ekonomi Bakanlığının uygulayıcısı olduğu "Yatırım Teşvikleri" tarım sektörüne yönelik olan yatırımlarda genel teşvik ve bölgesel teşvikler şeklinde uygulanmaktadır. Genel teşvik sisteminde; gümrük vergisi muafiyeti ve KDV istisnası desteğinden yararlanılabilir.

Aşağıdaki tablo 2'de Sakarya için bölgesel teşvikten yararlanacak sektörler yer almakta ve asgari yatırım tutar ve kapasiteleri belirtilmektedir.

Tablo 2: Sakarya'da Bölgesel Teşvikler

Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	Asgari Yatırım Tutarları veya Kapasiteleri
Entegre hayvancılık yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)	1 Milyon TL
Gıda ürünleri ve içecek imalatı	2 Milyon TL
Su ürünleri yetiştiriciliği (Balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	1 Milyon TL
Soğuk hava deposu hizmetleri	1.000 metrekare
Lisanslı depoculuk	2 Milyon TL
Seracılık	40 Dekar

Tablo 3'de ise, Sakarya'daki bölgesel teşvik kalemleri yer almaktadır. 2015 yılı ile birlikte teşviklerde azalma görülmektedir. Özellikle vergi indirimindeki oranlar düşmüş ve sigorta primi işveren hissesi desteği kalkmıştır. Daha iyi avantajların sağlanması için çaba gösterilmelidir.

Tablo 3: Sakarya'da Bölgesel Teşvik Kalemleri

DESTEK UNSURLARI	31.12.2014 tarihine kadar başlanılan yatırımlar	01.01.2015 tarihinden itibaren başlanılan yatırımlar
Gümrük Vergisi Muafiyeti	Tüm Sektörlerdeki Teşvik Belgeli Yatırımlar	
KDV İstisnası	Tüm Sektörlerdeki Teşvik Belgeli Yatırımlar	
Vergi İndirimi		
Yatırıma Katkı Oranı (%)	20	15
Vergi İndirim Oranı (%)	55	40
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		
Desteğin Uygulama Süresi	3 yıl	-
Desteğin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)	15	
Yatırım Yeri Tahsisi	Tüm Sektörlerdeki Teşvik Belgeli Yatırımlar	

KAYNAK

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Sakarya İli Tarımsal Yatırım Rehberi, Şubat 2015

Doğu Marmara Kalkınma Ajansı, Doğu Marmara Bölge Planı 2014-2023, 1. taslak.

Veteriner Hekim
Cenk KAHRAMAN

SÜT VERİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

“

İneklerde süt verimini etkileyen faktörleri ırk, yaş, canlı ağırlık, laktasyon dönemi, günlük sağım sayısı, kızgınlık, beslenme, çevre ısısı, buzağılama mevsimi, kuruda kalma süresi, hastalıklar ve eksersiz olarak sayabiliriz.

IRK

İrk, bir inekten alınacak süt miktarını belirleyen en temel faktörlerdendir. Çevre şartları ne kadar iyileştirilirse iyileştirilirse iyileştirilsin genetik yapının belirlediği tavan sınırının üstüne çıkılamaz. Genetik yetenek bakım ve beslemeyle desteklenmedikçe iyi sonuç alınmadığı gibi, genetik yeteneği olmayan ineklerden de istenen verimi almak mümkün değildir. En çok süt veren ırklar kültür ırlarıdır. Kültür ırlarından Siyah Alacalar 6000-9000 kg, Esmerler 5000-7000 kg, Simentaller 5000-7000 kg ve Jerseyler 4000-50000 kg yıllık süt vermektedir. Yerli ırlarımızın süt verimleri düşüktür. Yerli ırlarımız arasında en iyi olan Güney Anadolu Kırmızıdır ve yıllık 15002500 kg süt verir.

YAŞ

Bir ineğin süt verdiği döneme “Laktasyon” denir. Laktasyon sayılarının ilerlemesine paralel olarak, ineklerin süt verimlerinde artış olur. İlk laktasyonda düşük olan süt verimi her geçen yıl artar. Bu artış 4. laktasyona yani 6-7 yaşına kadar sürer. 4.laktasyondan sonra süt verimi tekrar azalmaya başlar.

CANLI AĞIRLIK

Aynı ırktaki iri yapılı inekler daha fazla süt verirler. Canlı ağırlık ile süt verimi arasındaki ilişkiden söz edildiği zaman aynı yaştaki ve aynı ırktaki inekler dikkate alınmalıdır. İri yapılı ırklar, iyi kaliteli ve zengin çayırlara daha çok gereksinim duyarlar.

LAKTASYON DÖNEMİ

İneklerde süt verimi doğumu takip eden ilk günlerde artmaya başlar ve bu artış sağımın ilk 2 ayında en yüksek noktaya ulaşır. İkinci aydan sonra süt verimi yavaş yavaş düşmeye başlar, süt verimindeki düşüş aylık olarak % 10-15 arasında değişir. Daha iyi yönetilen ve dengeli beslenen sürülerde bu düşüş daha az olur. Laktasyonun sonlarına doğru süt verimi azalır.

GÜNLÜK SAĞIM SAYISI, ARALIĞI VE SÜRESİ

Süt sığırcılığında genel olarak günde iki kez 12 saat ara ile sağım uygulanır. Sağım sayısının artması ile süt veriminde de artma meydana gelir. Günde ikiden fazla sağım yüksek besleme düzeyinde ve yüksek verimli inekler de yapılmalıdır. Düşük besleme düzeyi uygulanan sürülerde ve düşük verimli ineklerde sağım sayısının artması ile süt veriminde çok az artış olmaktadır. Buda işçilik giderlerini karşılamayabilir. Sağımın 6-7 dakika sürmesi idealdir. Sağım süresinin 4 dakikadan az olması verimin azalmasına yol açar. Sekiz dakikadan fazla sağım ise strese yol açıp enfeksiyonlara yakalanma şansını artırır.

KIZGINLIK, GEBELİK VE İKİZ DOĞUM

İneklerde 21 gün aralıklarla tekrarlanan ve 24 saat süren kızgınlık sırasında, süt veriminde bir azalma olur. İnek gebe kaldıktan sonra hormonların etkisi ile yine süt verimi azalır. Bu azalma gebe-

liğin 5. ayında kendini hissettirir, gebeliğin son döneminde süt verimi dikkate değer derecede düşer. İkiz doğumun da süt verimini azalttığı bildirilmektedir.

BESLENME

Yüksek bir süt veriminin sağlanması için hayvanın gereksinim duyduğu besin maddelerinin yeterli ve dengeli bir şekilde sağlanması gerekir. Süt inekleri hem süt verdikleri dönemde, hem de kuruda kaldıkları dönemde miktar ve kalite olarak belli bir oranda yem almalıdırlar. Rasyon adını verdiğimiz bu oran günde 20 litreye kadar süt veren ineklerde daha kolay ayarlanabilir. Ancak 20 litreden fazla günlük süt verimi olan ineklerde rasyona mutlaka bazı yem katkı maddeleri katmak gerekir. Laktasyonun ilk birkaç aylık döneminde, yemdeki enerji mümkün olduğu kadar yüksek tutulmalıdır. Zengin ve iyi çayırlar ineklerin günde 7 kg kadar süt vermelerini sağlayabilir. Verilen kesif yemin her 1 kg'ı için 2,5 kg süt beklenir. Hayvanların istedikleri an su içebilecekleri şekilde önlerinde su bulunması sağlanmalı, suyun temiz ve çok soğuk olmamasına dikkat edilmelidir.

Laktasyon sonundaki ve kuru dönemdeki aşırı besleme doğum sonrası yem aliminin düşük olmasına neden olur. Ayrıca başta ketosis olmak üzere bazı metabolik hastalıkların artmasına yol açar. Doğal olarak bu durum yüksek süt veriminin düşmesine neden olur. Bazı zehirli tohumların, mikotoksinlerin veya yabancı maddelerin yenmesi ani süt düşüşlerine neden olur. Kesif yem

oranının çok yüksek olması da işkembe dengesini bozarak süt veriminin düşmesine neden olur.

ÇEVRE ISISI

Sütçü ırklar için en uygun ısı ortamı 5-15 °C dir. Bu ısı aralığındaki değişimler süt veriminde dikkate değer düzeyde bir farka neden olmaz. Çevre ısısının artması ile yem tüketimi ve dolayısıyla süt verimi azalır. Süt verimindeki azalma çevre ısısının 25 °C'nin üzerine çıkması ile belirgin hale gelir. Ufak yapılı ırklar, iri yapılı ırklara göre çevre ısısına daha dayanıklıdır. Jerseyler, Esmerlere ve Siyah Alacalara göre çevre ısısındaki artışa daha dayanıklıdır. Isı artmasının aksine ısı azalmasında iri yapılı ırklar, ufak yapılı ırklara göre daha dayanıklı olurlar.

BUZAĞILAMA MEVSİMİ

Sonbaharda buzağılayan ineklerden en yüksek, yazın buzağılayanlardan ise en düşük düzeyde süt verimi alınır. Sonbahar ve kışın buzağılayan inekler laktasyonun normal seyrine uygun bir

şekilde ilk 3-4 ay yüksek düzeyde süt verirler. Bu süreyi izleyen ilkbaharla birlikte çayırlar gelişir ve çayırlardan yararlanan sağmal inekler yüksek süt verim düzeyini mevsim boyu koruyabilirler. Yazın buzağılayan hayvanlar ise genellikle sararmış ve vakti geçmiş çayırlarla karşılaşılır. İlk 2-3 ay yüksek olan süt verim düzeyi kış mevsiminde iklim, yem ve olumsuz çevre şartları karşısında düşer. Buna bağlı olarak laktasyon süt verimi de düşük olur. Yani en fazla süt sonbaharda buzağılayan, sonra kışın ve ilkbaharda buzağılayan ineklerden alınır. En az sütü ise yazın buzağılayan inekler verirler.

KURUDA KALMA SÜRESİ

Laktasyon dönemi sonunda memede süt salgılanmasının durması olayına ineğin kuruya çıkması denir. Kuruya çıkma ile bir sonraki buzağılama arasındaki sürede kuru dönemdir. Kuru dönem, hayvan vücudunun ve meme dokusunun dinlenmesi, bir sonraki laktasyona hazırlanması için gereklidir. 10 ay

sağılıp 2 ay kuruda bırakılan ineklerin süt verimi daha fazla olur.

HASTALIKLAR

Süt inekleri sağlıklı bir meme, ayak ve işkembe yapısına sahip oldukları zaman sağlıklı ve bol süt verirler. Görünen veya gizli sindirim bozuklukları ile mastitis (meme iltihabı) olayları süt ineklerinin verimini azaltır. İneklerde mastitis, şiddetine göre % 5-25 oranında süt azalmasına sebep olur. Ayak hastalıkları, tırnak çürüğü ve tırnakların uzaması süt verimini düşürür. İç ve dış parazitler kansızlığa yol açarak süt verimini düşürebilir.

EKSERSİZ

Her gün yapılacak orta derecede hareket ineklerde süt veriminin artmasına yol açar. Barınaklarda devamlı bağlı tutulan inekler günde en az bir kez serbest bırakılarak gezinmeleri sağlanmalıdır. Bu gezinme vücut ısısının dengelenmesi içinde önemlidir. Çok fazla veya daha az eksersiz süt verimini azaltır.

BUYAPI[®]
İ N Ş A A T

Değişimin Mimarı

www.buyapi.com.tr